

ERDÉLYI LAPOK

+ 4 Lei

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
IV. évfolyam, 197 (1065) sz. * Vasárnap, 1935 szeptember 22

Főmunkatárs:
dr Gyártás Elemér

OLASZORSZÁG a Népszövetségen kívül akar megegyezést az abesszin- kérdésben

**Anglia nem enged. Rómában óriási hatást keltett
az angol flotta földközi-tengeri gyülekezése
Mussolini szombatról jövő hétre halasztja a döntést**

Párizsból jelentik: Az olasz-abesszin vizsály újabb fordulatát megítélésében a francia közvélemény hangulata enyhült. A lapok azt írják, hogy Olaszország még nem vetette el határozottan az ötös bizottság javaslatát. De ha nem is fogadná el, visszautasítása nem lesz olyan végleges, hogy kizárja a további tárgyalások lehetőségét.

Nyilvánvalóan kiérzik a külügyminisztériumból jött sugalmazás a lapok egyik újabb értesülésében. Eszerint

Mussolini az ötös bizottság javaslatát ugyan nem fogadja el, de azt fogja ajánlani, hogy francia, angol és olasz megbízottak üljenek össze a további lépések megbeszélésére.

A francia külügyminisztériumhoz érkezett értesülés szerint Aloisi báró megkérdezte Genfben Lavall, hogy mit szólna ehhez a megoldáshoz. Laval előbb Edennel is beszélt erről a kérdéssel, aki kijelentette, hogy az angol kormány nem fogadhatja el a Népszövetség keretein kívül való tárgyalások tervét.

Aloisi báró Laval útján azt is megtudakolta Edentől, hogy mi a szándéka Angliának

a megtorló intézkedések kérdésében. Eden nem felelt határozottan a kérdésre. Annyit azonban kijelentett, hogy

Anglia nem fog önállóan cselekedni, a Népszövetség határozatai nélkül, vagy a Népszövetség megkerülésével.

Amit Anglia tesz, azt a Népszövetség határozatainak megfelelően, kötelességszerűen fogja végbevinni, — mondotta Eden. A Földközi-tengerre csak óvintézkedésből vezényelték az angol hajóhadat és alaptalan minden olyan találgatás, amely támadó szándékot akar föltételezni.

Háromhatalmi találkozás Rómában?

Párizsból jelentik: A francia lapok arról írják, hogy Mussolini a tervezett háromhatalmi tanácskozást Rómába szeretné összehívni. A külügyminisztérium erre vonatkozólag azt tudja, hogy Anglia vonakodó magatartása miatt aligha lehet Mussolininek ezt a tervét megvalósítani.

A *Le Temps* (külügyi félhivatalos) szerint Mussolini csak akkor tárgyal, ha a tárgyalás nem genfi alapon történik.

Abesszinia elvben elfogadja az ötös bizottság javaslatát. Mussolini még habozik

Párizsból jelentik: A *Paris Soir* (Laval lapja) addis-abebai tudósítás alapján közli, hogy Abesszinia elvben elfogadta az ötös bizottság javaslatát, egyetlen egy pont kivételével, amelyre vonatkozólag közelebbi felvilágosítást kér. Tudni akarja ugyanis, hogy Olaszország felhatalmazást kap-e az Abesszinia gazdasági ügyeibe való beavatkozásra?

Az olasz minisztertanács szombati ülését ismét elhalasztják?

Rómából jelentik: Mussolini pénteken kezdte meg az ötös bizottság javaslatának tanulmányozását. Még nem biztos, hogy a szombati minisztertanácson szóba hozhatja-e az ügyet, s rákerülhet-e a sor a döntésre. Számbavezik azt az eshetőséget, hogy a minisztertanácsot ismét elhalasztják s csak a jövő héten határoznak. Addig is diplomáciai puhatólások folynak a megoldás lehetőségeiről.

Londonból jelentik: A Reuter ügynökség római tudósítójának „mértékadó” helyen kijelentették, hogy

az ötös bizottság javaslata gyökeres módosításokkal olasz szempontból is elfogadhatónak látszik.

Ugyancsak az angol sajtóiroda jelentése szerint Rómában óriási hatást keltett az angol hadiflottának a Földközi-tengeren való ösz-

szegyülekezése. Ugy fogják föl ezt a műveletet, mint a Libia és Egyiptom határán való olasz katonai csapatösszpontosításra tett ellenintézkedést. A libiai olasz gyülekezés Egyiptomot a suez csatorna esetleges elzárása miatt fenyegeti. Olasz kormánykörök javaslatot tesznek Angliának, hogy visszavonják a libiai olasz csapatokat, ha viszont Anglia is lemond a tenger elzárásáról.

Londonba érkezett egyéb római hírek szerint Mussolini szombaton mégis határoz az ötös bizottság javaslata felől. Eddig a Duce egy újabb kijelentése vált ismeretessé. Eszerint, ha nem is lesz a javaslat elfogadható,

mindenesetre meg kell fontolni, hogy mi legyen a javaslatra adandó válasz.

Rómából jelentik: Mussolini Chamberlain francia és Drummond angol nagykövetekkel, továbbá Savich külügyi államtitkárral megbeszéléseket folytatott. A beszélgetések során kijelentette, hogy Olaszország a maga gyarmathatárai biztosítására nem tesz többet, mint amilyen intézkedéseket ilyen helyzetben más gyarmatállamok is szokásossá tettek. Mikor Olaszország ilyen mérsékelt magatartással jár el, semmiesetre se lesz okozója annak, hogy Európa békéje felboruljon.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon.)

Iskolapolitika és népnevelés

Természetes, hogy szeptemberben, a tanévkezdés szokott hónapjában az iskola iránti gondok, az iskola feladatairól és hívatásáról való elmélkedések feltűnő sokszorosítással jelentkeznek. Az oktatók szakkörén túl a családokban is, a közönség legszélesebb rétegeiben is megmutatkoznak ezek a törődések, különösen abban a vonatkozásban, hogy a gyermekek iskoláztatása új költségeket jelent. Tandíj kell, könyveket kell vásárolni, új ruhát a gyermekeknek. Más helyen való iskoláztatás szükség esetén a gyermek költöztetéséről, elszállásolásáról, internátusi elhelyezéseiről is gondoskodni kell. Ezek az anyagi gondok fölül még ott lebeg a lelki szorongások kérdése is, vajjon az iskolai költségekre tett szülői befektetések nem mennek-e kárba? Vajjon a gyermek szellemi többletet szerez-e, több képességet-e az iskoláztatás útján? Megerősödnek-e és kivirulnak-e jó hajlamai s kinevelődnek-e belőle a rossz hajlamok? Ilyen fellegjárás vonul el a szülők fölött iskolakezdés idején.

Viszont az iskolai szakkörökben, az iskolák főntartóiban, a tanítás és nevelés irányítóiban, az erre vonatkozó politika állami és egyházi vezetőiben szintén megújuló hullámmal tornyosulnak föl az elképzelések, a tervek, a célkitűzések a tanév kezdésekor. Nem kevés az aggodalom is ezekben a körökben, hogy hívatásuk iránti rajongásukat, legjobb lélekkel fölfogott tanító és nevelő munkásságukat tudják-e teljesíteni. Nem ütközik-e az iskolafenntartás anyagi, vagy egyéb akadályokba? Az egyházaknak külön gond, hogy a vallásnevelés elegendő teret kap-e az iskoláztatásban? Ebben a tekintetben nemcsak itt nálunk van kérdéses állapot, hanem más államokban is.

Nálunk azonban különösen erős kifejezést adott aggodalmainak az erdélyi görög katolikus érsekség lapja, az *Unirea*, mely a vallásnevelés háttérbe szorítását panaszolja föl, de leginkább azt, hogy az egyéb tananyag a keresztény hit felfogásaival ellenkező szellemű. A lap egyenesen fölszólítja a közoktatásügyi minisztériumot, hogy ne folytassa tovább a tanítási irányban a kétértelműséget, hanem vajjon szint: „ki akarja-e vonni Istent az iskolákból.” Ha ezt akarja, mondja meg nyíltan, mert ez tiszteletreméltóbb. Ne tegyen mézédés kijelentéseket, hogy ezekkel takarja a valóságos eljárást, hanem szűnjék meg minden bizonytalanság és kétértelműség.

— Hadd tudjuk már egyszer tisztán, — mondja a lap, — hogyan állunk. És tudja meg ezt az egész ország. Értésüljenek róla a földművesek milliói, akiknek a küzdő fáradságából tartják fenn az iskolarendszer egész fölépítését és gépezetét. Azok a keresztény földművesek, akik robotolnak abban a jó hitben, hogy ivadékaik Istenféltelmet és emberszeretet tanulnak az iskolában. Hadd tudják ők is, hogy miért kinlódnak és panaszkodnak a tanításra hozott kormány. Legyen őszinte és dolgozzék nyíltan. Ez az, amit tőle kérünk. Ami ezután következik, arról majd nekünk lesz gondunk.

Igy szól az *Unirea*, mikor vallási szempontból méltatja az iskolai oktatás irányát.

Viszont a *Kronstädter Zeitung* a németek szempontjából, kisebbségi népeleti szempont-

BUDAPESTI

rokonához szállni kényelmetlen idővesztéssel jár és nem is olcsóbb, mint a kifizető hírnek örvendő, 10 éve fennálló.

WINDSOR PENSIO

Vilmos császár út 7. II—III—IV.

Andrássy-ut sarok o 35 ujonnan berendezett hideg-melegvizes szoba. Ellátás nélkül is.

I d ő s z e r ű á r a k !

ból hangoztat élénk kifogásokat. Többek közt szóvá teszi, hogy újabb rend szerint a romániai német ifjúságot akadályozzák a német főiskolákban való tanulásban. Ezzel szemben a lap azt hangoztatja, hogy a kisebbségi német népnek értéke csak úgy van, ha nyugati népcsaládjai kultúráiból ide szellemi behozatalt tehet. Amit a német lap így a maguk igényeként fölvet, annak általános népkisebbségi szempontból is van jelentősége. És ha mingyárt nem is gondolunk a főiskolai látogatások luxusára, de gondolnunk kell arra, hogy minden népkisebbségnek olyan népköltés legyen, mely az illető népet sajátgyökerű szellemi művelődésre képesíti.

A magyar népkisebbségnek úgy hitvallásos, mint népi irányban szintén megvannak a maga életigényei. Maga a hitvallásos igény már azt jelenti, hogy a földi életen felül-emelkedő gondolatok, abból eredő életbizalomra akarunk törekedni. Megvan erre sokszázados szép iskolahagyományunk, s ennek további megmaradása és fejlődése szükséges. Ebben benne van a nyelvi művelődésünkhöz való hűség is, de az a további akarás is, hogy saját nyelvünkön a földön való haladás minden új ismeretét megszeressük. A gyakorlati és a szellemi élet között összhangot kell találnunk olyan tanulási móddal, mely nem zavarja meg a gyermekfőt már az ABC-nél, hanem világos gondolkodást és hitet ad már kezdet óta. Aztán az ilyen jó kezdésnek megadja a jó és biztos folytatást is, mely úgy az ifjút, mint a felnőtt embert önmagában, az életben és az Istenben bizóvá tudja tenni. Amely az egyén körül a saját nepe életét is meleggé, tartalmassá, felemelővé varázsolja.

Ezekre mind szükség van, s leginkább szükség van most, mikor a világ minden népe fölött annyi válság gondja borong. A kis néptörzseknek, amilyenek a népkisebbségek, nem lehet ide-odakapkodással, a világ fölötti nagy osztó akarások közötti pártoskodással helyet találni. Nekik csak a magukhoz és őseik hitéhez való hűségben lehet megtalálni azt az életkört, melyben minden viharok között szerényen, magukba húzódva, de azért

A merengés szobra

Irtó: Hamvas József

Tizedszer jött el az olimpiai versenyekre Ageszandrosz, az öreg szobrász Miló-szigetéről. Abban a korban volt, amikor Mimmermosz már nem akart tovább élni és azt énekelte:

Hogyha nem élhetem át már minden évetet, élet,

Hatvanadik évben szálljon rám a halál.

Az öreg szobrász azonban az élet nyarának kihülésével az őszi bölcselkedés fényességében gyönyörködött és kereste az élet szépségeit.

A leányok versenyén elsőnek futott be Hermione, a szegény korintusi hajómunkás gyermeke. Ageszandrosz szeme megakadt rajta. Ez volt az, amit régen keresett.

Feidiász kora elmúlt. A fenség, a hatalmas idomok nem kötik le már a szobrászokat. Tegnap megint hosszan elnézte Praxitelesz Hermész-szobrát Héra templomában. Ez már az új. A fenség nyomában a báj művésze. De tovább kell menni. Az igazi báj csak női alakkal lehet kifejezni. Ez a leány a minta józza.

A Kronosz-hegy oldalán találta meg. A korintusiak ünnepelték. Az apja, az öreg hajómunkás, már ételtől, italtól kimerülten aludt egy kincstartó ház árnyékában.

A leány hamar beleegyezett. Felébresztette apját, aki azt gondolta, tovább álmodik, mikor a szobrász egy "talentumot ígért a leányáért".

Előfizetőink szíves figyelmébe ajánljuk, hogy a Püspök-lüldöbe kedvezményes jegyek a kiadéshivatalunkban már kaphatók.

mégis lelki emelkedettséggel megmaradhatunk. Bolsevista csatározásokra nem adhatjuk magunkat, hanem ősi mélységeinkben kell megtalálnunk menedékünket. Műveletlenség felgyújtásával se engedhetjük, hogy fölszaporodjék társadalmunkban az elégedetlenség és az embertárs iránti bizalmatlanság. Tehát azért is kell, hogy ősi iskolarendszerünket megtarthassuk, s abban a saját nyelven való oktatást és kétségeinknek a hittel való túlnövését életerénnyé tehesseük.

Iskolafenntartóink közül az államnak megvannak a maga szempontjai. Angheliescu miniszter sok kidolgozott tudatossággal és erélyességgel teszi tulnyomóvá ezeket a szempontokat. Azonban a népkisebbségek saját nyelvű hitvallásos iskolái tekintetében nincs meg nekünk a magunk tudatossága. Jó volna ezt kidolgozni, egész népevelési ügyünket a miniszter elé saját szempontunkból is odaállítani. Másképpen félni lehet, hogy analfabetának és zavaros fejűnek nő fel minden következő nemzedékünk.

Megtakarítja a tandíjpénzt, ha az iskolaszereponra a London kötődében Strada Avram Iancu

vásárol, swettert, harisnyát, reformnadrágot és zsebkendőt. Notre Dame de Sion és más intézetek által előírt swetterek eladási helye. Mérték után és készen legolcsóbban.

Igy került Hermoine Miló-szigetére. Ageszandrosz házánál felvirult a leány. Filozófus volt az öreg, művelni akarta Hermionét, mielőtt megfaragta róla megálmodott szobrát. Mert a gazdag lélek nemcsak az arcot nemesíti meg, öntudatot önt az idomokba is. A fenség szobroknak illet a szent nyugalom, a bájban mozgásnak kell lenni, valami finom lepkeszárnny libbenésnek, álomból való merengő ébredésnek.

Hermione kedvel tanulni. Dallamos hangján szépen szavalta az Iliászt és az eóli költőket. Amikor a lantot verte, mintha nagy, meleg tavon vitte volna a csónak, édesillatú virágok között, rózsaszínű köd bódulatában.

Az öreg meglepődötten figyelte: — Kire gondolsz most? — kérdezte. — Nem akarok rá gondolni — és megvárta a fejt.

— Hol él?
— Korintusban.
— Szereted?

— Gyűlölöm! Aranyos fogatával majdnem elgázolt, mert megálltam és megcsodáltam. Durván rámkijáltott, aztán megvetéssel végignézett. Gyűlölöm!

— Szeretnéd, ha lovai elragadnák és holttestét végigvonszolnák az utca kövein?
— A holttestét? — rémülten meredt az öregre a leány. — Borzasztó!

Az öreg szobrász filozófus volt és mosolygott.

A korintusi hajómunkás leánya okosságban is pompás nő lett. Ha a szobrásszal elbeszél-

Óriási földrengés Uj-Guineában

Londonból jelentik: Az ország valamennyi földrengést jelző műszerei erős földrengést jeleznek. Valószínűleg Uj-Guineában volt nagyméretű földrengés.

Az ujuineai földrengést Bucurestiben is észlelték. Mint tudósítónk jelenti, a bucuresti obszervatórium közli: Pénteken reggel 4 óra hat perc és 22 másodpercok földrengést észlelt a bucuresti obszervatórium, amelynek központja nagyon messze lehetett. A föld mozgása reggel 6 óra 10 percig állandóan tartott, 7 óra 42 percok újra kezdődtek a mozgások, amelyek 9 óra 6 percig tartottak, de igen csekély kilengésűek voltak.

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

Ellenkező hírek a háromhatalmi találkozásról.

Rómából jelentik: Hivatalos körökben cáfolják azt a híresztelést, hogy Mussolini háromhatalmi értekezletet akarna összehívni Rómába.

Rómából jelentik: Mussolini tervét, a három nagyhatalom összehívását olyan biztosra veszik, hogy Strezában, az eddigi nagyfővárosi összejövetelek színhelyén már az összes hotelszobákat lefoglalták.

Az angolok hajóhada a Földközi-tengeren Olasz csapatok a kisázsiai szigeteken?

Rómából jelentik: Az itteni politikai körök értesülése szerint Aloisi báró felhívta a genfi Népszövetség figyelmét a Földközi-tengeren összpontosított, szokatlanul erős hajórajra. A hadiflotta felvonulását Aloisi báró olyan látogatnak minősítette, mintha Anglia előzetes szankciók alkalmazására készülné Olaszországgal szemben.

Londonból jelentik: Angol lapok élénken foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy egy harmincezer főnyi olasz hadsereget, amelyet behajóztak, — hová lett. A csapatokat szállító hajókat Kelet-Afrika felé indították, de Suezbe nem érkeztek meg. Valószínűnek tartják, hogy a Dodekanesz-szigeten kötöttek ki.

Maltából jelentik: Teljesen felkészülve minden légi és tengeri támadásra várja a kis angol sziget a világesemények további fejlődését. Naponta újabb hadiszere rakományok érkeznek és az összes golf, póló és lövésversenypályákat átalakították katonai repülőterekké.

gettek a tengerre hajló kert árnyas útjain, ő képviselte a művészet régi elveit, amíg az öreg az új irányok lehetőségeit kereste.

Ageszandrosz már többször megmintázta Hermione alakját, de sohasem volt megelégedve vele, mert a lány kíváncságára mindig tulerősenk, telnek készült. Az öreg győtrődött, hogyan teremtesse meg, ami mindig tisztábban állt előtte?

Valami gondolatlan könnyebbé, finomabbá tenni a márványt! Ezt az elvet akarta belevinni a szoborba. De Hermione higgadt bíráló volt, mikor mintázta. A tekintetéből meg lehetett volna fogni az éleseszü Hermeszt, de nem Afroditét, a szerelem istennőjét.

Az öreg már megadta magát sorsának és elhatározta, hogy hagyja az arcot a régi, bevett szokás szerint, közömbösnek, majd az alakba viszi bele az újat. Amióta ebbe a gondolatba belenyugodott, érezte, hogy megöregedett és nincs más hátra számára semmi.

Mindig kevesebb időt töltött műhelyében. Sétált a kertben, vagy olvasott a tengerparton. Így indult le jókor reggel papirusz-csomagjával.

A fügefá-bokrok közül éppen ki akart lépni, mikor meglátta Hermionét, a tenger szélén. Most jött ki a vizből. A puha lebernyegát volt fonva derekán. Arca a tenger felé fordult. Ez az arc! Ezt még nem látta. Ezeket a vonásokat kereste. Ezt a vágygal tele merengő arcot, az álmodó forró szerelmet, a szerelem istennőjének arcát.

Visszament műhelyébe és megmintázta a

Tűzoltak idegen államból számáról

Bucuresti. Saját tudósításunk hivatalos közlései a földművelésügyi minisztérium, mint az is végrehajtotta a külföldi évi felülvizsgálását a rónok mellett működő ok által, a hazai munkásoknak megfelelően.

A bizottságok által nyekelt a munkügyi minisztérium, vizsgálja felül, megvizsgálta az okokat, vállalatoknak a kérvényes honos szakmunkásokra mint az idegen állampolgárság, amikori régi itartózkodási helyük az országban valójájk.

A kiutasítottaknak ma már csak azért sem a bizottság még nem Ezek a számok minden

Katolikus iskola ügye a Semm

Bucuresti. Saját tudósításunk tárgyalása volt kitzte széken: a timisoarai püspök az oradeai püspökség régi gimnáziumépületében. Mind a kettőre Ghibu professzor kezdte keres alapján a kérdése jogát a telexkönyvi hatá állam javára.

A timisoarai püspök tárgyalásán, amelyen Gyárfás Elemér szenátor, a timisoarai püspök, a many kíváncsághoz képest határnap december 13-án

Az oradeai püspökség tárgyalásra került a sor. D nétor, aki, mint a püspök meg a tárgyaláson, több szében fejtette ki a kérelmét, kétséget kizárólag a kérdéses ingatlan tulajdonos nem illetheti.

A tanács a perbeszélésávonnult, de nem hozandó döntésben, hőtta, hogy a döntés kérdés van a rendes helyzettől, miért is egy 11 tagú a kérdést újból letárgyalja. Új határnap még ni

mlői Vénusz szobrát.

Hermione megdöbbséget, talán bírálói is, de akart, talán bírálói is, de

— Korintus felé néz a leány nem felelt.

A szobornak híre megdag műbarátok jöttek, költött ki egyszer a korintusi jökevény korintusi fiatalok.

A szobor akkor már állt, de bejöttek a szobrászok.

Mikor az első belép kapta az öreg karját: — Ez az!

A fiatalember üdvözölt a leányt és kiszaladt a szobor le.

— Ó az! A szobor le a lakománál Hermioné dalai, mondta, énekelte a korintusi ifju belevezett csillogó szemébe és for feljé:

— Szaffod énekelte! Hermione dereka kitért, hangja mélyebb mintha kráterből ömlött volna, öreg szobrász is csodálkozott, még nem látta.

A korintusiból kitört — Add el nekem ezt a szobrász mosolygott

Túlzottak a kiutasított idegen állampolgárok számáról tett közlések

Bucuresti. Saját tud. A munkaügyi minisztérium hivatalos közleményt adott ki a külföldi állampolgárok helyzetéről. Eszerint a minisztérium, mint az előző években, az idén is végrehajtotta a külföldi állampolgárok rendszeres évi felülvizsgálását, a munkaügyi inspektorátusok mellett működő felülvizsgáló bizottságok által, a hazai munkavédelemről szóló törvénynek megfelelően.

A bizottságok által visszautasított kérvényeket a munkaügyi minisztérium mellett működő népmozgalmi bizottság, mint fellebbviteli fórum, vizsgálja felül. E bizottság gondosan megvizsgálta azoknak az ipari és kereskedelmi vállalatoknak a kérvényeit, amelyeknek idegen honos szakmunkásokra van szükségük, valamint az idegen állampolgárok egyéni helyzetét is, amikor régi ittartózkodásuk s más körülmények az országban való maradhatóságukat indokolják.

A kiutasítottaknak a lapokban közölt száma már csak azért sem fedti a valóságot, mert a bizottság még nem fejezte be munkáját. Ezek a számok mindenesetre túlzottak.

Katolikus iskolavagyonok ügye a Semmitőszék előtt

Bucuresti. Saját tud. Péntekre két nagy per tárgyalása volt kitűzve a bucuresti Semmitőszéken: a timisoarai piarista épületek ügye és az oradeai püspökség pere, Simleul-Silvaniei régi gimnáziumépület tulajdonjogának a kérdésében. Mind a kettőre az adott okot, hogy Ghibu professzor kezdeményezésére egyszerű keres alapján a kérdéses ingatlanok tulajdonjogát a telekkönyvi hatóságok átírták a román állam javára.

A timisoarai piarista épületekre vonatkozó per tárgyalásán, amelyen a piaristák részéről Gyárfás Elemér szenátor jelent meg, a kormány kívánságához képest elnapolták. Az új határnap december 13-ika.

Az oradeai püspökség ügyében érdemi tárgyalásra került a sor. Dr. Gyárfás Elemér szenátor, aki, mint a püspökség ügyvédje jelent meg a tárgyaláson, több, mint egy óra beszédben fejtette ki a kérdés történelmi és jogi alapjait, kétséget kizárólag bebizonyítva, hogy a kérdéses ingatlan tulajdonjoga az államot nem illetheti.

A tanács a perbeszéd elhangzása után visszavonult, de nem tudott megegyezni a hozandó döntésben, helyesebben megállapította, hogy a döntés kérdésében véleménykülönbség van a rendes héttagú tanács tagjai között, miért is egy 11 tagú bővített tanács fogja a kérdést újból letárgyalni, illetve elbírálni. Új határnap még nincs kitűzve.

Nekem
nagyszerűen
használt

SCHERK

Vezérképviselői:
«Excelsior»
Bucuresti I,
Calea Moșilor, 78

Tegyen úgy mint én. A recept egyszerű: tisztítsa arcbit reggel és este Scherk - arcvízzel. Akkor eltűnnek a pattanások és a mitesszerek. Uvegek à Lei 62", 103", 164", 300", 475".

Scherk arcviz
Lotion
Faciale
Scherk

A nyelvi vizsgán elbukottak nyugdíjra jogosultságáért a Magyar Párt előterjesztést tett a miniszterelnökhöz

A nyugdíjintézeti elnök méltányos álláspontja

Bucuresti. Saját tud. A Magyar Párt parlamenti csoportjának bucuresti irodája pénteken este a következő közleményt adta ki:

A nyelvvizsgán elbukott közalkalmazottak nyugdíja közéletünknek súlyos problémájává nőtt. A kormány hetekkel ezelőtt elrendelte, hogy a nyugdíjintézetek ne vegyék tárgyalás alá azokat a kérvényeket, melyekben kisebbségi alkalmazott a folyamodó, még az esetben se, ha az illető az orvosi bizottság útján már beigazolta szolgálatképtelenségét. Nyilván az a feltevés vezette a kormányt, hogy a kérvényezők ki akartak bújni a nyelvvizsga alól s lesújtott olyanokra is, akiknek a nyelvvizsgához semmi közük.

Willer József dr. képviselő a Magyar Parlamenti Csoport főtitkára emlékiratot nyújtott be a miniszterelnökhöz, kifejtve, hogy a szolgálatból valóban nyelvvizsga címén történt elbocsátások is rendezésre szorulnak, hiszen nem lehet ezer meg ezer családot az éhhalálnak kiténni. A kormány tehát a tisztviselői problémát csak átformálta szociális kérdéssé, de a feladat még megoldásra vár. Ettől eltekintve, a nyugdíjintézet köteles letárgyalni a betegek-ké minősülteknek a kérvényeit, a tiltó rendelet tehát érvénytelen.

Willer ezután fölkereste Maxim volt minisztert, a nyugdíjintézet új elnökét, ki a Vitorul főszerkesztője is és aki már minisztersége idején több tanujelét adta feltétlenül igazságos érzületének.

Maxim elnök ezuttal is kifogástalanul viselkedett. A nyelvvizsgán elbukottak nyugdíjazásának kérdése — szerinte — kormányprogram. Azzal ő nem foglalkozhatik, de a törvény betartásához ragaszkodik és a kellően felszerelt kérvényeket letárgyalja. Ilyen értelemben azonnal előterjesztést tett a kormánynak és remélhető, hogy testvéreink hozzájutnak nyugdíjajukhoz.

A nyelvvizsgán elbukottak és elbocsátottak nyugdíjazásának ügye a kisebbségi pártok súlyos feladatát fogja képezni, bár meg kell jegyeznünk, hogy a kérdés ilyen megoldását maga a miniszterelnök is szükségesnek tartotta, mikor a Magyar Parlamenti Csoporttal az év április havában a legsürgősebb problémák felől hosszas kihallgatáson tanácskozott.

Hűléses megbetegedések, rheumás

és köszvényes bántalmak esetén fényesen bevált a Togal-tabletta. Togal kiválasztja a húgsavat, Erősen bakteriumölő! Minden gyógyszerárban és drogériában.

Lei 52.- és 130.- A Togal-tabletta svájci készítmény!

— Nem rabszolgám már, hanem szabad munkatársam. Ha menni akar, menjen.

— Nem megyek! — kiáltotta könnyeit visszafogva Hermoine. Eldobta lantját és kifutott a teremből. Az öreg szobrász még mindig derülten nézte a jelenetet.

— Sohase szeretett mást, csak téged. Korintusból hozta magával ezt a nagy szerelmet. Feléd nézett a tenger partján vágyakozva, mikor megteremtette számomra a szobrot, amit megcsodáltok.

Az öreg maga ment Hermione után. A tengerparton találta meg, ott gubbasztott és zokogott. A szobrász leült melléje és a leány vállára tette kezét.

— Tudod, hogy az istenek ősidőktől fogva minden lelket kétfelé osztanak. Az egyik felet férfinak adják születésükkor, a másikat egy nőnek. A két fél lélek egymásnak van teremtve. Lehet, hogy sohase találkoznak, de ha megtalálják egymást, ez a boldogság.

— Megvetett, mikor először találkoztunk. — Azóta azonban tégedet a szerelem istenője kegyébe fogadott. Ő vezette ide a te lelked másik felét. Belátod, hogy el kell vele menned Korintusba.

Es a hajó visszaindult. Hermione velük ment. Ageszandrosz a parton állt és látta, amint beleszürkült a tenger párázatába.

Azán elment Vénusz templomába. Nézte a szobrárt, nézte sokáig, amíg a feltörő könny nem fátyolozta a tekintetét.

Hopenbauer híres német filozófus halálának hetvenötödik évfordulóját a napokban tartották meg Németországban.

mői Vénusz szobrát.

Hermione megdöbbenve nézte. Szólni akart, talán bíráltni is, de a szobrász leintette:

— Korintus felé néztél.

A leány nem felelt, de az arca kigyulladt.

A szobornak híre ment. Kereskedők, gazdag műbarátok jöttek, hogy megnézzék. Így kötött ki egyszer a korintusi hajó egy csomó jókedvű korintusi fiatalemberrel.

A szobor akkor már Vénusz templomában állt, de bejöttek a szobrászhoz is, hogy üdvözöljék.

Mikor az első belépett, Hermione megkapta az öreg karját:

— Ez az!

A fiatalember üdvözölte a szobrászt, meglátta a leányt és kiszaladt ajkán a felkiáltás:

— Ó az! A szobor lelke!

A lakománál Hermoine Anakreon könnyed dalait mondta, énekelte lantszó mellett. A korintusi ifju belevesztett tekintetével a leány esillogó szemébe és forró lélegzettel sugta feléje:

— Szaffód énekel!

Hermione dereka kiegyenesedett, koble kitávozott, hangja mélyebb színekbe futott és mintha kráterből ömlött volna, amit mond. Az öreg szobrász is csodálkozva nézte, mert ilyenek még nem látta.

A korintusiból kitért a kívánság:

— Add el nekem ezt a leányt!

A szobrász mosolygott:

Kefét, fésűt, takarítászközt legolcsóbban és legjobbat
HAVRANEK-nél vásárolhat
 Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 12.

Tizenkétemeletes bérpaloták az amerikai tempóban fejlődő Bucuresti belvárosában

Uj villanegyedek. — Látogatás egy felhőkarcolóban

Bucuresti. Saj. tud. Ezen a nyáron megint egész sereg hatalmas bérpalotát fejeztek be Bucurestiben, amelyek teljesen megváltoztatják nemcsak az utcák külső képét, hanem a város lakosainak az életmódját is. A bucuresti ember, aki — ha történetesen nem lakott főúri lakban — néhány évvel ezelőtt még alig ismerte a modern lakás kényelmi berendezéseit, ma sietve felmondja ósdi lakását és nagy anyagi áldozatok árán is igyekszik modern házában elhelyezkedni. Ha foglalkozása megengedi, az elővárosokban varázslatos gyorsasággal keletkezett gyönyörű villanegyedekben, ha pedig kenyérkeresete a központhoz köti, akkor azokban a bérpalotákban, amelyek itt-ott megütik már a felhőkarcolók méreteit.

A Bulevardul Brătianuon ebben az évben fejeztek be néhány ilyen felhőkarcolót. Óriási és mégis kecses épületek ezek, rendszerint a telek mélysége felé lépcsőzetesen növekvő emeletszámmal, úgyhogy például az utcai arcvonalon a járda mellett mindössze ötemeletes az épület s beljebb tizenkét emeletig is feltornyosul.

Egész kis várost kitenne, ha egy ilyen palota kis- és nagylakásait, üzlethelyiségeit, üzemeit, raktárait egymás mellett földszintesen helyeznénk el. Hogy — azoknak, akiknek még nem volt alkalmuk ilyesmit látni — némi fogalmat nyújthassak egy ilyen bérpalota berendezkedéséről, belső életéről, látogatást tettem az egyik Brătianu-úti felhőkarcolóban, amely — úgy mondják nekem — a legnagyobb ház most Bucurestiben.

Milyen a bucuresti felhőkarcoló — belül?

Szárazon felsorolok néhány adatot az épületekre vonatkozólag.

Tehát a palota 12 emeletes. Két utcára nyílik. Négy főbejárata, ugyanannyi melléklépcsője, illetve személyzeti bejárata van. Nyolc felvonója működik állandóan. 114 kisebb-nagyobb teljes lakás van benne, 6 üzlethelyiség s azonkívül egy sereg apró szoba és kislakás a személyzet számára. A roppant házfőnöki felügyelet a következő személyzettel dolgozik: Egy gondnok, egy könyvelő, egy ügykezelő, négy éjjeli és nappali kapus, négy lift-fűtő, két mechanikus, négy szolga, négy takarító asszony. A tulajdonképpeni vezetés az egyes lakások — öröklakások — tulajdonosai-ból álló igazgatótanács kezében van, amelynek természetesen megint megvan a maga tisztikara. Elnök, titkár stb.

A palota földszintje alatt két emelet sor pince van, vagyis a pincék és a földszint emelet sorairól együtt az egész épületben 15 építménysor van egymás fölött.

A két pincesorban zeg-zugos járatok egész labirintjában tévelyeg az ember. Minden lakónak van itt egy takaros kicsi pincéje. Azonkívül itt vannak elhelyezve az épület különböző gépüzemei, tartályai. Espedig:

Mit rejt egy felhőkarcoló pincéje?

A kazánház, amely magában foglalja a központi fűtőt, ami önszabályozó szerkezettel van ellátva, úgyhogy a mindennapi begyújtás nem gond többé. Aztán itt vannak a különböző szivattyúkészülékek, amelyek arról gondoskodnak, hogy a vizet, amelyet a városi vízvezeték nyomása csak a második emeletig tud vel-

vinni, továbbnyomják a padlásszobáig is. Ugyancsak itt terpszkednek az állandó forró víz kazánjai. Külön helyiségben vannak beépítve a villanytranszformátorok, megint másutt a szeméthamvasztó, ahová a falakban elhelyezett járatok és csatornák elmésen egyszerű berendezéssel gyűjtik össze az egész palotából a szemetet. A modern palota csendjét ugyanis soha se zavarja a szemetes csengetése. A szakácsné vagy a háziasszony a konyhában

Kilencvenezer lei egy háromszobás lakás évi bére a felhőkarcolóban

No és a lakások. Nem túlságosan nagyok, de minden van bennük, amit szem, száj kíván. Káprázatos fürdőszobák, kedves kis erkélyek, ragyogó konyhák s a szobákban mindenféle kapcsolók, gombok, csavarok csengőknek, por-szívónak, rejtett és látható lámpáknak — nem, az illetet jobb, ha meg se nézi szegény ember. Három szoba: évi kilencvenezer lei.

Vannak egész kicsi legénylakások: egy szobácskából, hálófülkéből, zuhanyozóból, beépített szekrényből és előtereckéből állanak, évi harmincötezer lei a bére.

Főnt pedig, a manzárdon, ismét keskeny folyosók labirintusa. És jobbra-balra apró, különálló kajütszerű szobácskák, rendszerint cselédszobák, amelyeket albrőlő szobauraknak is kiadnak: diákoknak és bohémeknek, akik szívesebben kuksolnak itt fent a tizenkettedik emeleten havi ezerkétszáz leiert, mintsem hogy távolabbi városnegyedekben jobb és olcsóbb szobát béreljenek, de — nagy gyaloglásokkal fizessék meg a különbözetet.

Padlása nincs a palotának. Aki itt lakik, az nem tartogathat nagy lomos ládákat, kosarakat, régi cök-mókokat, repedt teknőket, beroskadt diványokat, törülábú székeket, amikkel úgy tele vannak a tágas, kényelmes vidéki lakások padlásai. A modern bérpalota lakójának kevés holmija van, de amit betesz a lakásába,

UJDONSÁG!

MOST JELENT MEG!

Lajos Balázs és Gálffy Sándor:

Misszióskönyv

II. kötet

Vázlatok és anyag.

Misziók tartásánál és egyébként is nélkülözhetetlen forrásmunka lelkipásztorok számára. Bővebb ismertetésére még visszatérünk.

Ára a szerzőknél a pénz előzetes beküldése mellett 170 lei, az I. és II. kötet együtt 250 lei.

Cím: Lajos Balázs plébános
Mádáras jud. Ciuc.

Gálffy Sándor plébános
Oradea, Str. Stefan cel Mare 7.

egy ablakoskán át bedobja a falba a szemetet, amit aztán kis vedrek vagy acélládák felvonó- és továbbítószerekkel szállítanak a hamvasztóig. Külön nagy teremben állanak az óriási kőolajtartályok. Ezek táplálják hővel, üzemi erővel az egész épületet. Mert a szén és a fa száműzve van. Időnként megáll egy nyerskőolajtartályos gépkocsi a ház előtt, banyújtja karvastagságú csöveit az erre épített nyíláson a pince tartályainak csővezetékeig s megtölti a bérpalotaüzem gyomrát sűrű fekete táplálékkal. S ebből élnek a gépek, a fűtőtestek, ettől fűlnek a szobák, főznek a konyhák s adják a melegvizet korlátlan mennyiségben a fürdőszobák.

Ugyancsak az alagsorban vannak a mozdonyok, konyhák aránylag kisszámúban; mindössze hat. De a mosókonyhák gépi berendezései lehetővé teszik, hogy három-négy család is elkészüljön a nagymosással egy nap. A mosókonyhákhoz közel vannak a szárítóhelyiségek, amelyben száraz meleg levegő áramlik igen nagy erővel, úgyhogy egy óra alatt megszárad bennük a nagymosás egész fehéreműtőmege. A pincesorok labirintjében találja az ember a zuhanyozófülkéket is a házvezetőség és a lakók szolgaszemélyzete számára. Négy ilyen zuhanyozófülke van. Aztán kis szobák is akadnak itt, illemhelyfülkék, kicsi raktárok, — a jó ég tudná, hogy mi még.

az mind szükséges, új és célszerű használati tárgy. A lomgyűjtők és azok, akik nem tudnak megválni egy ócska koffertől, — nem ilyen palotákba valók.

S a manzárd-szobák folyosójáról kis mennyezetnyíláson át vaslépcső vezet ki a lapos kiképzett tetőre. Vágó szél kapja el itt a kabátomat s szédülve nézem a lent nyüzsgő ember-hangyákat, a liliputi kétemeletes épületeket s odébb a külváros felé kicsinyedő házak messzehúzódnó tengerét. De el lehet látni innen egészen a zöld partokig, a szabad mezőig, amelyek keskeny sávban fogják körül ezt a nagy szürke, folytonosan zsongó városocéánt, éppencsak hogy elválassza azt a kékségbevesző láthatártól.

Sohse vágytam úgy a szabad mezőre, mint itt, e tizenkétemeletes palota tetején.

(j. b.)

Tatarescu a Bánságban, Erzsébet exkirályné birtokán vadászik

Timisoara. Saját tud. Tatarescu miniszterelnök pénteken Timisoarara érkezett s innen továbbutazott Banlocra, ahol Erzsébet görög exkirályné tartózkodik a birtokán. A miniszterelnökkel együtt utazott a felesége is.

Timisoaráról Nistor Dimitrie dr. prefektus kísérette a kormányfőt s annak a megyebeli viszonyokról jelentést adott. Így jelentette, hogy a termés ezidén nem volt kielégítő, még a kukoricatermés sem. A lakosság mindamellett nem vesztette el a munkakedvét és mindenütt előkészületeket tesz az őszi vetésre, sőt az adók is az egész vonalon pontosan befolytak. Ahol nagy inség mutatkozott, a prefektura vetőmaggal segítette ki a lakosságot. A prefektus jelentése szerint a megyében az ipar és kereskedelem eléggé élénke, a malomrezsim konszolidálódott. A megyékben javítják az utakat, némán iskolákat és templomokat emelnek.

A miniszterelnök meglegedéssel fogadta a jelentést és nagy érdeklődést tanúsított a tervezett timisoarai román püspökség kérdéséről.

Banlocra a miniszterelnököt Skanavi, Erzsébet királyné kastélyának főkamara fogadta, az illetékes főszolgabíróval s a helyi hatóságok vezetőivel. A prefektura részéről piros zászlócsokrot nyújtottak át a miniszterelnök feleségének.

Macek sürgeti gyűlés

Jeffics volt sajtómag

Londonból

parasztpárt vezetőjével hírlapok során sötét nemzet szenvedtek

— A helyzet

dotta. — A nép

növekszik. Ha

parasztpárt üldö

lesz majd az a

forradalmi meg

Jeffics a választ

mint egy dühön

helyzet javulásá

tunk. Ideje lenne

nemzetgyűlést ö

gy mennek tová

elkeseredése bel

ménvekkel jár

Belgrádból je

menti klubja pé

között egyetlen

az ülésről, mire

az ülésség. Ura

Gyorgyevics kép

létére még sem

űtötte. Általán

szórán Nenasevic

Londonból je

hogy Laval távir

Mussolininak. Köz

vetítés összes le

zottság javaslat

A News Cron

rotte Mussolinivel

súlyosabb válság

csелеkedni. Cham

nit, hogy fogadja

mert a békítési t

végző határig. Fr

két határozott irár

a francia kormány

első a béke minde

második a béke é

szoros együttműkö

Párizsból jele

Paris munkatársa

küldött figyelmezt

gyelmeztetésben ne

miféle biztosítékot

lézkedek esetén

mint Anglia.

A pápa Laval

Párizsból jelent

Marillone párizsi va

hogy támogassa Lav

Elmérge

Milánóból jelen

trja, hogy az ang

és a Vörös-tengerre

Ola

Mussolini

Lapzártako

Az olasz m

zel eldönt a koal

a visszautasítás ut

Macek horvát vezér sürgeti az új ország- gyűlés összehívását

Jeftics volt miniszterelnök pártja
sajátmagával összeverekedett

Londonból jelentik: Macek dr., a horvát parasztpárt vezére, a Reuter-iroda belgrádi tudósítójával hírlapi beszélgetést folytatott. Ennek során sötét színekkel ecsetelte a horvát nemzet szenvedéseit.

— A helyzet rendkívül veszélyes — mondotta. — A nép elégedetlensége rohamosan növekszik. Ha nem hagyják abba a horvát parasztpárt üldözését és gyilkolását, indokolt lesz majd az a gyanu, hogy valaki Szerbiából forradalmi megmozdulásra indítja a tömeget. Jeftics a választások során úgy viselkedett, mint egy dühöngő örült. Stojadinovicstól a helyzet javulását vártuk, de benne is csalódtunk. Ideje lenne már a júniusban javasolt nemzetgyűlést összehívni, mert különben, ha így mennek tovább a dolgok, az eltűpört nép elkéserevése beláthatatlanul súlyos következményekkel járhat.

Belgrádból jelentik: A Jeftics-párt parlamenti klubja pénteken ülést tartott. A tagok között egyenetlenség támadt. Jeftics eltávozott az ülésről, mire a teremben kitört a teljes szenvedélyesség. Urasevics képviselő arculütötte Gyorgyevics képviselőtársát, aki púpos ember léteére még sem hátrált meg, hanem visszautította. Általános verekedés támadt, amelynek során Nenasevics képviselő megsebesült.

A francia külügyminiszter figyelmeztető táviratot küldött Mussolininek

Kimerültek a közvetítés összes lehetőségei. A megtorlásban Franciaország nem lesz engedékenyebb, mint Anglia

Londonból jelentik: A Daily Herald írja, hogy Laval táviratilag figyelmeztetést küldött Mussolininak. Közölte, hogy kimerültek a közvetítés összes lehetőségei és hogy az ötös bizottság javaslatain nem lehet változtatni.

A News Chronicle szerint Laval azt is közzétette Mussolinivel, hogy Franciaország a leg súlyosabb válságban Angliával vállalva fog cselekedni. Chamberlain is arra kéri Mussolinét, hogy fogadja el az ötös bizottság feltételeit, mert a békítési törekvések eljutottak a legvégső határig. Franciaország politikai körei két határozott irányelvről beszélnek, amelyhez a francia kormány szigorúan ragaszkodik. Az első a béke mindenképpel való biztosítása, a második a béke érdekében az Angliával való szoros együttműködés.

Párizsból jelentik: Pertinax, az Echo de Paris munkatársa szintén Lavalnak Rómába küldött figyelmeztetéseiről beszél. Laval a figyelmeztetésben nem nyújtott Rómának semmiféle biztosítékot arra, hogy a megtorló intézkedések esetén nem fog annyira menni, mint Anglia.

A pápa Laval békítő akciója mellett.

Párizsból jelentik: A pápa magához kérette Mairione párizsi vatikáni követet és arra kérte, hogy támogassa Lavalt békepolitikájában.

Elmérgekedett a helyzet.

Milánóból jelentik: A „Gazeta del Popolo” írja, hogy az angol hadihajóknak a Földközi- és a Vörös-tengerre való összpontosítása elmér-

A táblaolajtól függ

az, hogy hogyan sikerül az annyi gondnal és aprólékossággal elkészített majonéz. Ha nem akarja, hogy a tányéron hagyott ételek sorára jusson, ha súlyt helyez arra, hogy különlegesen pikáns, pom-pás és izletes legyen, használjon

„SPHINX”

táblaolajat. Győződjön meg — a többi táblaolajakkal szembeni mérhetetlen íz és aromabeli felsőbb-ségéről, kérjen szállítójától csakis

SPHINX

táblaolaj-at

gesítette a helyzetet. Hogyha Mussolininek egyébként szándékában is lett volna elfogadni az ötös bizottság javaslatát, az olasz nemzet önzete és becsülete szem előtt tartásával most már nem teheti.

Angliában már nem várnak semmi kedvező fordulatot.

Londonból jelentik: Az angol sajtó sokat ír arról a legutóbbi beszélgetésről, amely Rómában Mussolini, Suvich, Chambrun francia és Drumond angol nagykövet között történt. Mindkét olasz politikus Franciaországot és Angliát tájékoztatni akarta Olaszország álláspontjáról. Az angol lapok egyhanguan úgy fogják föl a helyzetet, hogy kedvező fordulatot már nem lehet várni az olasz-abesszin kérdésben. Angol nézet szerint a párizsi lapok csak céltudatos sugalmazás után irnak derülátó hangon. A Daily Herald (munkáspárti lap) szerint Mussolini egyáltalán nem gondol arra, hogy Abessziniáról lemondjon.

A „Lupta” írja:

A kormány nem mehet el helyéről, mert nincs utóda

Bucurestiből jelentik: A „Lupta” mai száma érdekes cikkben kommentálja a politikai helyzetet. A lap magyarázatát adja annak az optimizmusnak, amellyel a kormánykörök a helyzetet nézik, noha nap-nap után súlyos támadások érik a kormányt. Ennek az optimizmusnak az az oka, hogy az alkotmányos tényező nem tette magáévá a kormányutódlásról felszínre került formulák egyikét sem.

A kormánykörök most azzal szeretnék a közvélemény előtt bizonyítani az uralkodó bizalmát, hogy a parlamentet már október 15-én összehívják. Eredetileg úgy volt, hogy a megnyitást november 15-ig elhalasztják. Emiatt a nemzeti parasztpárt november 14-ikére hirdette bucuresti monstre gyűlését. Ilyen körülmények között azonban a nagygyűlés veszítene fontosságából.

Bármilyen könyrendelést csakis az összeg előzetes beküldése vagy annak utánvételezése mellett teljesíthet könyvosztályunk.

Olaszország eldobta a kockát

Mussolini minisztertanácsa visszautasította az ötösbizottság javaslatát

Lapzártakor kaptuk Rómából a következő távirati jelentést:

Az olasz minisztertanács szombaton délelőtt visszautasította az ötös bizottság javaslatait. — Az eldöntött a kocka nemcsak Afrika, hanem Európa sorsa fölött is. Kérdés, hogy a Népszövetség a visszautasítás után kap-e még valami lehetőséget a kényenlítés keresésére

Nézze meg garderobját!

Ószi ruháit, kabátját már **tisztítsa ki és festesse át**

Végh ruhafestő cégnél

Str. Crinului 5. Telefon 1-08.

Piața Regina Maria 2. Telefon 2-17.

24 kilométerre akarnak felszállani a sztratoszférába

Amerikaiak is megosiromolják a legfelső légrétegeket

New-Yorkból jelentik: W. E. Kepner őrnagy és W. Stewens kapitány, az amerikai légi haderő tisztjei újabb sztratoszféra rekordrepülésre készülnek, amelynek során 24 kilométer magasságra akarnak felszállni. E repülés céljára már elkészült a világ legnagyobb léggömbje, melynek űrtartalma hárommillió köbláb s gömbalakú, légmentesen záró utasgondolája nemrég feltalált ötvözetből készült, amelyben 95 százalék magnézium van. Átmérője két és fél méter, üresen 225 kilogram, belseje óriási narancsgerezdekhez hasonlóan reke-

szekre oszlik. A léggömb burkolatának készítéséhez egyáltalán nem használtak tűt vagy fonalat, hanem a gumival impregnált léggömbvázson darabjait gumicementnek nevezett anyaggal ragasztották össze és a ragasztás helyét gumiszalagokkal tapasztották be. Felszállás alkalmával a burkolatnak csak egytizede lesz hidrogénnel töltve és óriási ékalakja lesz, a magasabb rétegek ritka levegőjében sűrített hidrogén-töltés fokozatosan terjeszkedni fog és 24 kilométer magasságban a burkolat óriási, 60 méter átmérőjű gömbbé fog felfúvódni.

Érdemes-e felszállni a sztratoszférába

A sztratoszféra repülés, úgy látszik, hogy ismét lendületet vett. Ismeretes, hogy a belga Piccard is kétszer járt a magasabb légrétegekben és érdekes értékes eredményekről számolt be útja után. Ezzel szemben egyes tudományos körök véleménye szerint teljesen céltalanok ezek a vállalkozások. Nemrégiben a spanyol Emilio Herrera készült fel a sztratoszférába, még hozzá nyitott gondolatban s rádió-riportot ígért 23.000 méter magasból. Nem so-

zett rádió-szonda nemcsak elvégzi a megfigyeléseket, hanem azonnal megrádiózza az adatokat a lenn várakozó tudósoknak. Azelőtt is rendszeresen küldtek fel a meteorológusok megfigyelő ballonokat a sztratoszférába, önműködően regisztráló műszerekkel. Az út végén — a léggömb szétpukkanása után — ejtőernyő segítségével ért vissza a földre a műsze-

kat adhatott volna ebben a riportban, még ha sikerült volna is a felszállása. A földből nem sokat látni már ilyen magasságból, annyira összefolynak a részletek. Fizikai és meteorológiai megfigyelések végzésére pedig ma már felesleges, hogy élő ember is menjen a műszerekkel.

A német fizikusok — minden reklám nélkül — már régen megszerkesztettek egy olyan műszert, amely teljesen feleslegessé teszi azt, hogy valaki felszálljon velük. Ez az úgyneve-

Súlyos ítéletek a cluji kommunista-pörben

Cluj. Saját tud. A helyi hadtest bírósága tegnap hozott ítéletet a Klein Ödön-féle subversív-pörben. Néhány hónappal ezelőtt leplezték le azt a kommunista sejtet, amelynek tagjai Klein Ödön, Kahan Sarolta, Mandel Hermann, Ferenc József, Mózes Samu és Wieder József voltak.

Az Erdély fővárosában lakó Klein Ödön lakásán — egy titkos feljelentés után — házkutatást tartottak és a szekrények mélyén különböző kommunista propagandafiratokat találtak. Ezenkívül egy sokszorosító gépet és egy revolvert is elkobozták. A nyomozás során lefoglalták a három gyanúsítottat, akik azóta is vizsgálati fogságban várják az ítélelhozatalt.

A vádiratban államellenes izgatás, kommunista propaganda és a fennálló államrend felforgatása ellen irányuló tevékenységgel vádolták a letartóztatottakat. A tárgyalás folyamán Negulescu királyi őrnagy-ügyész a vádlottakra a legsúlyosabb büntetést kérte, mert elriasztó példát akar, hogy visszariadjon mindenki, aki hasonló tevékenységet akarna kifejteni. A vádlottak kihallgatása alkalmával egyöntetűen tagadták a terhükre rótt bűncselekményeket, de nem hallgatták el, hogy tényleg kommunista érzelműek.

A hadbíróság a vád és védőbeszéd megkérdezése után ítélelhozatalra vonult vissza és hosszas tanácskozás után kihirdette a súlyos ítéletet.

Klein Ödön fővádlottat a vádiratban foglalt cselekmények elkövetéséért 2 évi börtönrre, 5 ezer lei pénzbüntetéssel és politikai jogainak 10 évre való felfüggesztésével súlytották. Mandel Hermant 4 hónapi elzárásra, politikai jo-

* Elhárításodásnál, köszvénynél és cukorbetegségél, oxaluria és phosphaturia képződésénél, húgysavas sók lerakódásánál a természetes „Ferenc József” keserűvizjavítja a gyomor és a belek működését s tartósan előmozdítja az emésztést. Több jeles orvos, az anyagcserebeteg cészerűbb gyógymódja után kutatva, már a múlt században megállapította, hogy a Ferenc József vizkúrával nagyon szép eredményt lehet elérni.

res kosár s utólag dolgozták fel az adatokat, ha ugyan megtalálták a leesett kosarat. Mivel minden attól függ, hogy megtalálják-e a visszérkező műszereket, az ilyen kutató léggömböket csak sűrűn lakott vidékeken érdemes felereszteni.

A rádió-szondában egyesítették az önműködő megfigyelőműszerekkel egy rádió-leadóval, úgyhogy a lenti megfigyelőállomás állandóan kapja az adatokat a műszerek állásáról a léggömb egész útja alatt. A meteorológia szempontjából legfontosabb kérdés a hőmérséklet változása a magassággal. A rádió-szondában a hőmérő a leadó-rádió hullámhosszát változtatja s ebből olvassák ki lenn a lényeges hőmérsékletet. Ezzel párhuzamosan jelzik a hullámok az elért magasságot, a légnyomás mérsébből.

A feleresztett rádió-szonda működését a földön megfigyelő állandóan figyelemmel kísérik s nem fontos, hogy a leeső műszert megtalálják-e, aztán az adatok már megvannak. Megvan tehát a lehetőség arra is, hogy az óceán kellős közepén megvizsgálják a sztratoszféra meteorológiai viszonyait. Ugyancsak önműködő műszer figyelheti meg a titokzatos kozmikus sugarakat is, szintén azonnal közölve az adatokat a felvevőállomással.

Mivel a sztratoszféra-repülők sem tudnak egyebet, minthogy felviszik és lehozzák a zart gondola külsejére erősített önműködő regisztráló műszereket, de ők maguk közvetlenül úgyszólván semmiféle megfigyelést nem végeznek, nyilvánvaló, hogy inkább sportteljesítmény, az ilyen felszállás, mint tudományos munka.

H

Központi...
Oradea, Stra...
KÖZPONTI...
Magyarországon: Ecet...
Egyes szam ára 20 fl...
Postatakarékpénztári...
Te...

Fejlesztés...
Cluj szerkesztő...
Cluj, Piața U...
Kéziratokat sem...
Csak a választéky...

Az időjárás...
várható időjárás...
légáramlás, változó...
váltakozik.

Zürichi ziarat...
Newyork 307.67, Bru...
Madrid 42, Amsterd...
—schilling 57.40, P...
Belgrád 700.

Nagyszabásu z...
reibe. Sätmar. Saj...
cari Római Katolik...
szenteli fel új zászl...
ben. A zászlót Pie...
fogja felszentelni s...
Az ünnepélyen részt...
Ödön dr. a Dalossz...
Nagy Józsefné. A...
szombaton délután...
versennyel. Vasárna...
lesz a plébánia tem...
István megyéspüspö...
zászlót is. A templom...
latba vonulnak, aho...
szónok dr Inzedy J...
löszegek beverésére...
dettel díszhangverse...
mússorral, a Legénye...
seny után táncmulat...
az egyházmegye terü...
lőnek.

Tíz nap alatt...
tai iskolát. Tg.-S...
linja község ideigle...
értésítette a római k...
gát arról a tanácshe...
római katolikus iske...
nem két év óta huzó...
bontani. A határoza...
kel támasztják alá.

Güte...
gép- és go...

gyári

A valódi természetes...
tok sokkal ellenálló...
rizát vagy vastag...
mert a selyem rugalm...
Figyeljen a

Nyugalanságo...
zást. Bucuresti...
közében újabb zá...
regi kalendárium hiv...
polt a szomszédos kö...
sében a falusiak...
készi, hogy adja...
ait. A rap vonakod...
fenyegető magatartás...
len volt a községből...
az ezvázszondnoktól...
esét, behatoltak, feld...
hoz vettek néhány al...
lelakították a templom...
indultak Albinet közs...
mellett kitartó hívek...
lésére. A faluban töb...
sereglett már össze...
közödködni véselkedne

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.

Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 45 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037.
Telefoni 27.

Felolvasószervező: **PEREDI GYÖRGY**

Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem ösztönk meg és nem adunk vissza.
Csak válaszbellyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint, várható időjárás a következő 24 órára: Mérsékelt légáramlás, változó felhőzet, a hőmérséklet nem változik.

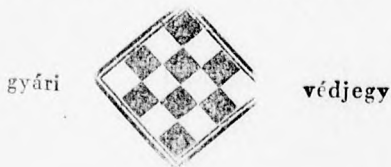
Zürichi zárlat. Párizs 20.27, London 15.13 fél, Newyork 307.67, Brüsszel 51.92 fél, Milánó 25.10, Madrid 42, Amszterdam 208.35, Berlin 123.75, Bécs —schilling 57.40, Prága 12.72 fél, Varsó 57.90, Belgrád 700.

Nagyszabású zászlószentelési ünnepség Carreben. Sajat tud. Amint jelentettük, a carei Római Katolikus Énekkar vasárnap, 29-én, szenteli fel új zászlóját fényes ünnepség keretében. A zászlót Fiedler István megyéspüspök fogja felszentelni s ő az ünnepség fővédnöke is. Az ünnepélyen részt vesz Inczedy Joksmán Ödön dr., a Dalosszövetség elnöke is. Zászlóanya Nagy Józsefné. A zászlószentelési ünnepségek szombatán délután kezdődnek, templomi hangversennyel. Vasárnap reggel ünnepi nagymise lesz a plébánia templomban, amelyet Fiedler István megyéspüspök végez s ő szenteli meg a zászlót is. A templomból a Katolikus Legényegylethe vonulnak, ahol diszközgyűlés lesz. Ünnepi szónok dr. Inczedy Joksmán Ödön. Majd a zászlószögek beverésére kerül sor. Este 9 órai kezdettel diszhangverseny lesz, magas színvonalu műsorral, a Legényegylet disztermében. Hangverseny után táncmulatság lesz. A szép ünnepségre az egyházmegye területéről nagyon sokan készülődnek.

Tíz nap alatt le kell bontani a gelintai iskolát. Tg.-Săuceș. Sajat tud. Gelinta község ideiglenes bizottsága átiratilag értesítette a római katolikus iskola gondnokságát arról a tanácshatározatról, mely szerint a római katolikus iskolát, melynek ügye csaknem két év óta húzódik, tíz napon belül le kell bontani. A határozatot közegészségügyi érvekkel támasztják alá.

Gütermann

gép- és gomblyukselyem

A valódi természetes se vekkel készült varrók sokkal ellenállóképesebbek, mint a mercedizát vagy vastag fonatu cernából készülték, mert a selyem rugalmasabb, mint bármely fonat.
Figyeljen a gyári védjegyre

Nyugtalanságok: a régi naptár hívei zűbört. București. Sajat tud. Albineț községben újabb zavargásokat idéztek elő a régi kalendárium hívei s a nyugtalanság átesapolt a szomszédos községekbe is. Henuța községben a falusiak felszólították a hivatalos belkészt, hogy adja át nekik a templom kulcsait. A nap vonakodott, mire a falusiak oly fenyegető magatartást vettek fel, hogy kénytelen volt a községből eltávozni. A falusiak erre az egyházgondnoktól elvették a templom kulcsait, behatoltak, feldúlták az irattárat, magukhoz vettek néhány aktát s miután bezárták és felakasztották a templomajtót, nagy tömegben elindultak Albineț községbe, a régi kalendárium mellett kitartó hívek templomának a felszentelésére. A faluban több ezer fanatizált ember sorogott már össze. A hatóságok egyelőre tartózkodóan viselkednek.

Negyvenmillióba kerül a timisoarai román katedrális. Timisoara. Sajat tud. A bányási metropoliban tudvalevőleg román katedrális fognak építeni. Hogy az építkezést megkezdhesék, Timisoara városa tiz, a megye pedig ötmilliót bocsát az építési bizottság rendelkezésére. A tizenötmilliót kölcsön útján szerzik meg, amelyet a miniszttertanács már jóváhagyott. Az építési bizottság azonban nem hajlandó előbb a munkákat kiirni és kiadni, amíg ezt a pénzt ténylegesen nem folyósították. Nem akarnak ugyanis úgy járni, mint a mehalai hatalmas román templommal és részben a józsefkülvárosi román templommal. Különösen az előbbinél több éves megszakításokban folyik csak a munka, mert a szükséges tőke hiányzik. Ha a katedrális építésére szóló tizenötmilliót megkapják, az a bizottság kezelése alatt álló mintegy nyolcmillió tőkével elegendő ahhoz, hogy az épületet tétő alá hozzák s mielőtt a pénz megérkezik, a munkákat ki is írják. Az egész építkezés negyvenmillióba kerül — hozzávetőleges számítás szerint. Csak az alapozás egymaga vagy hatmillió lejt fog felemészteni. Ugyanis a megejtett furások alapján megállapították, hogy a katedrális helye iszapos talajjal rendelkezik — mint a talaj mindenütt, ahol azelőtt várterület volt. Így hát elsősorban vasbeton-pilóákat építenek s ezeket mintegy hat-nyolc méternyire a földbe süllyeszítik. Sűrűn egymás mellett több ezer ilyen pilótát építenek, ezekre aztán masszív betonlemezt s erre fogják aztán az egész épületet emelni.

Temetések. Özv. Egvedi Józsefné szül. Jakabi Sára 78 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Str. Crucii 6 számú gyászháztól. (Erdélyi „Concordia”).

Dobó Mária 38 éves korában elhunyt. Temetése hétfőn délelőtt 11 órakor megy végbe a Rulikovszky temetőben levő kápolnából. (Erdélyi „Concordia”).

Rakétát akart átlőni a La Manche csatornán. Párizsból jelentik: Érdekes mechanikai kísérletet akadályoztak meg szombaton az Északi-tenger francia partvidékén a hatóságok. Egy holland feltaláló a boulognei partokról postarakétát akart átlőni a La Manche-csatorna fölött Angliába, a hatóságok azonban megtiltották a kísérletet, hivatkozással arra, hogy a rakéta kilövése különböző veszelmeket rejt magában, mert könnyen előállhat az az eset, hogy a rakéta a csatorna fölött hajóra, vagy halászbárkára esik és kárt okoz emberben vagy anyagiakban. A holland feltaláló a betiltás ellen a párizsi belügyminisztériumhoz fellebezett, amely azonban jóváhagyta a betiltó végzést.

Egy orosz orvos felfedezte a kanyaró szérumát Moszkvából jelentik: A moszkvai orvosegyetem kísérleti telepén Finkov professzor már évek óta érdekes kísérleteket folytat a kanyaró kórokozójának állatokra való átvitelével. A neves orosz orvos tudós a beteg gyermekek vérének fecskendezésbe a tengeri malacokba, mire az állatok súlyosan megbetegednek. E felfedezés alapján — állítja az orosz tudós — megnyílik az út a kanyaró eddig ismeretlen kórokozójának felfedezésére, amelyet még a legerősebb mikroszkóp segítségével sem tudtak eddig kimutatni. Finkov professzor a kanyaróban megbetegedett tengeri malacokból elkészített szérumával gyógyítja a beteg gyermekeket és a jelek arra mutatnak, hogy a legközelebbi jövőben már Finkov tanár széruma éppen olyan elterjedésnek fog örvendeni, mint a diftéria, himlő és a többi fertőző betegségek elszűréséről használt szérumok.

A „szent” sejk nem imádkozik az abesszin zászló győzelméért. Addisz-Abéből jelentik, hogy az abesszin kormány a napokban hatezer tallért és egy öszvért küldött

Vasárnap, a kiállítás utolsó napján

a látogatók legnagyobb része értékes ajándékot kap!

Angliában óránként huszonhárom autószerencsétlenség történik. Londonból jelentik: Az angol statisztikai társaság legújabb jelentései szerint az elmúlt hat esztendőben autószerencsétlenség következtében 48.042 haláleset és 1.418.192 súlyos sebesülés történt. A halálos áldozatok közül 24.385, tehát 50 százaléka volt a gyalogjáró. A sebesültek közül 533.889 volt gyalogos. Az autók 7235 biciklistát halálra gázoltak, 792098-at pedig súlyosan megsebesítettek. Angliában tehát átlagban naponta 555, óránként pedig 23 autószerencsétlenség történik.

Vasárnap leplezik le a mintentli-Ady-szobrot. Megirtuk, hogy Szini Sebő Zoltán fiatal oradeai szobrász köbefaragta Ady Endre domborművű szobrát, amelyet a nagy költő szülőházán helyeztek el. A szobor ünnepies leleplezése ma, vasárnap lesz Mintentiben, ahová távol vidékekről zárandokolnak el Ady Endre hívei.

* Kezdődő ütőrelmeszesedésnél reggel égvomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz úgy az alhasi pangást, mint az emésztési renyheséget megszünteti, a rekeszizom emelkedését csökkenti és a magas vérnyomást mérsékli.

Megjelent a Jó Barát. A Jó Barát tizenegyedik évfolyamának első száma rendkívül érdekes és értékes tartalommal jelent meg. Első cikket Rózsa József dr. írt „A kétezer éves iskolai auktor: Qu. Horatius Flaccus” címen. Mesterien állítja a klasszikus költőt a modern ember szemé elé, így cikke nemcsak a könyvforgató ifjúságnak, hanem a klasszikus műveltségű messzire elhaladt felnőtteknek is értékes olvasmány. Érdekes képekkel illusztrált cikkben számol be a Jó Barát a jövő háborújáról, majd Zs. Keresztély Irma dr. ír „Abesszinia legrégibb lakói a trogloditák” címen képekkel díszített cikket. Mátrai Béla: „A spalai cserkész-jamboréon” cím alatt nemcsak színes szép szöveggel, hanem képekkel is beszámol az érdekes táborozásról. Jánosy István: A „repülő bolha” miniatűr repülőgép szerkezetét ismerteti (képekkel), majd a vidám fényképfelvételekkel gazdagon illusztrált cserkész-rovat következik. Kósa Károly: „Rókaélet” című ifjúsági regénye első folytatással indul ebben a számban, amelyet Bályeg, Keresztretjévy, Fakadórugyek, Erdékességek és egyéb rovatok teszik rendkívül tartalmasá. A kitűnően szerkesztett ifjúsági fólóirat megrendelhető Cluj, Római Katolikus Főgimnázium címen. Előfizetési ára 120 lej egész évre, megjelenik minden hónap 15-én.

Tembienbe, Mohamed Zehedi sejknek, akit az abessziniai mohamedánok szent férfúnak tartanak. A kormány egyúttal megkérte a sejket, hogy imádkozzék az abessziniai zászló győzelméért. A szent férfiú visszautasította az ajánlékot azzal, hogy a kormány tulságosan későn emlékezett meg róla, de egyébként sem fogadhat el pénzt, amit a szegényektől raboltak el.

Leégett a Jó György-féle malom. Simleul-Silvaniei. Sajat tud. A sárlajmegyei Vársolt községben pénteken a reggeli órákban kigyulladt a Jó György-féle malom, amely jelenleg a Rosenfeld Lajos tulajdona. A tűz pillanatok alatt borította lángba az őrlő-berendezés száraz fakatréseit s olyan erővel terjedt át az egész malomépületre, hogy hiábavaló volt minden mentési kísérlet, a malom leégett, csupán a gépház berendezését sikerült részben megmenteni. Az elpusztult malom egyik legjobban berendezett és egyik legnagyobb teljesítőképességű őrlőmalma volt a környéknek. A kár többszáz ezer leire rug, amely azonban biztosítás útján valószínűleg megtérül.

Kávéházakban, vendéglőkben mindentit kérje az „Erdélyi Lapok”-at.

Templomberendezések
Templomfelszerelések
Kegyűrgyak
Reverendák, címádák
Papi öltönyök
Cingulus, Leó-gallér
Miseruhák Miseruhaanyagok

ECCLESIA Rt.

Budapest, IV. Váci-utca 59.

Tel. Aut. 84-0-46.

A világ legkomolyabb orvosi folyóirata a „Gastro D“ új amerikai gyógyszer csodálatos hatásáról

A Wiener Medizinische Wochenschrift többek között ezt írja:
 „Megfigyeléseink szerint a „Gastro D“ kedvező hatással van a gyomor nyelvényelvezető működésére és a duodenum felső részének működésére, a savarány normálissá válik, a peristaltizmus megerősödik, tehát a gyógyszer enyhe hajtó hatása. A szervi megerősödésnél, mint gyomor és duodenum fekélyek, valamint gyomorsavutlenség által okozott gyomorhajok eseteiben nagyon gyorsan elért csillapító hatást megértjük, ha arra az összefüggésre gondolunk, amely fennáll a túlságos savkiválasztás és fekélyek között. A savtermelési zavarokkal összekötött gyomorgyulladások és túlságos érzékenységek szintén a „Gastro D.“ kezelési körébe tartoznak. A „Gastro D.“-nek nagy hatása van a görcsös székrekedésekre is, mert az antagonistikus idegek egyensúlya helyreállításának következtében megszűnnek a görcsök és fájdalmak, így megszűnik a székrekedés is.
 Figyelje a fentemlített folyóiratból itt megjelenő további idézeteket.
Dr F. T.
 A „Gastro D.“ gyógyszert 130 lei utánvétellel küldi az európai vezérképviselő: Császár E. gyógyszerháza, București, Calea Victoriei 124.

Meghalt a Patria igazgatója. Cluj. Saját tud. A helybeli Park szanatóriumban hosszas betegség után meghalt a Patria, nemzeti-parasztpárti lap közserzetben álló kiadóhivatali igazgatója Orosfajana Coriolán. Az elhunyt igazgató közismert volt puritán becsületességéről és kisebbségbarátságáról. Halálával nagy csapás érte nemcsak a családját, hanem a Patriát is. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a köztemető halottas kápolnájából.

Vasárnap zárul az oradeai Kereskedelmi Csarnok őszi vására. Minden várakozást felülmutat az a nagy érdeklődés, mellyel a közönség a Kereskedelmi Csarnok mintavásárának ajándékozási akcióját fogadta. Bennünket is meglepett az a nagytömegű értékes ajándékhalmoz, amelyben a Csarnok vezetősége a látogatókat részesíti. A Csarnok vezetősége ezt a nagyszabású ajándékozási akciót a vásár utolsó napján, vasárnap is megismétli és ismételteligen igen értékes ajándékokban részesíti a mintavásár látogatóinak legnagyobb részét. Az idei őszi vásár bizonyára sokaknak kedves és maradandó élményt és emellett még hasznos ajándékot is jelentett.

* **Több mint 6000 orvos igazolja a Tozal kiváló fájdalomcsillapító, gyógyító hatását** csúszos, köszvényes és idegfájdalmaknál. Hülöses betegségeknek is régóta beváltak a Tozal tabletták. A hatása közvetlenül mutatkozik. A Tozal teljesen ártalmatlan és nem fejt ki káros hatást sem a gyomorra, sem a vesékre vagy más szervekre.

A Láposy Zenekolában felnöttek részére külön tanfolyam nyílik. Str. Simeon Stefan 20.

Kolerával és más fertőző betegséggel beoltott nyulakat loptak a pécsi kórbonctani intézetből. Pécsről jelentik: Az itteni kórbonctani intézet udvarán levő ketrecből elloptak tizenkét kísérleti nyulat, amelyek kolera, vérhaj és fehérvérűség bacillusaival voltak beoltva. Az esemény óriási riadalmat keltett a városban. A kórbonctani intézet plakátok útján felhívást intézett az ismeretlen tettesekhez, hogy a nagy veszedelmet rejtő állatokat negyvennyolc órán belül juttassák vissza. Csak ha ezt nem teszik meg, akkor adják át rendőrségnek az ügyet. Ha a tolvaj evett volna a nyulak husából, jelentkezzék azonnal kezelésre, mert élete forog kockán.

Gyümölcseshét Sft.-Gheorghen. Tg.-Săuceș. Saját tud. Treișcaune megye Mezőgazdasági Kamarája folyó hó 14–21-ig Sft.-Gheorghen gyümölcseshét rendezett, amelyet gyümölcskiállításal kapcsoltak össze. A kiállításon különösen alma és körte olyan kiváló minőségű volt, amilyent az ország kevés vidékén lehet még látni. A nagyobb kiállítók közül kitűntek: Gazdag Miklós, Alta-Mare, Vass Albert, Zalău, Nagy Elek, Sft.-Gheorghen, Deák Béla és Bartha Károly, Pava, Varghass József alungeni gyümölcstermelők. Mint külön csoport szerepelt a kiállításon a turiai gyümölcsközség, amelynek tagjai: Pethő Benedek, Kovács Kelemen, Csorbóth János, Benkő Dénes, Szörcey Gábor és Fejér Sámuel csodálatosan szép, egészséges gyümölcsöket mutattak be. A turiai gyümölcs község, amelynek vezetője Benkő Dénes okl. műkertész, már elérte azt a pár évvel előbb kitűzött célt, hogy vagontételekben is képesek egészséges vagy a kívánságoknak megfelelő, teljesen kifogástalan gyümölcsöt szállítani.

A cluji halálsorompó újabb áldozata. Cluj. Saját tud. Megdőböntő szerencsétlenség történt péntek délelőtt 12 órakor a város határán kívül lévő hírhedt „halálsorompónál”. Ezen a helyen, ahol életunt emberek szokták maguktól eldobni az életet, az állomásra berobogó gyorsvonat agyongázolta özvegy Bauer Manóné 70 éves ur-asszonyt, Bauer Manó volt élelmészeti tiszt feleségét. Az idős asszony a sorompón át akart haladni a Fabrica de Zahar-utcai lakása felé, amikor a bucurești gyorsvonat teljes sebességgel közeledett. Bauerné nem vette észre a gyorsvonat közeledését s mielőtt a mozdonyvezető lefékezhetett volna, elgázolta a szerencsétlen öregasszonyt. Szétroncsolt fejjel zuhant a vágányok melletti árokba. Azonnal meghalt. Hír szerint, nem véletlen szerencsétlenség történt, hanem öngyilkosság. Bauernének sok családi kellemetlensége volt és lehetséges, ezek miatt határozta el, hogy eldobja magát az életet.

Ezer évig ég a világ legnagyobb gyertyája. Newyorkból jelentik: Antonio Ajello, a leghíresebb newyorki gyertyakészítő egy ismeretlen nő rendelkezésére elkészítette a világ legnagyobb gyertyáját Russ Colombonak, nemrég elhunyt népszerű komikusnak emlékére. Az óriás gyertya, amely a legfinomabb illatos anyagból készült, ezer évig fog églyolytában égni. Ajello másik óriás gyertyát is készített Galli Curci, az ismert operaénekesnő megrendelésére. Ez a gyertya 500 évig fog égni. Az énekesnő ílymódon akarja a szentek iránti háláját kifejezni, hogy a rajta végrehajtott torokműtét sikerrel járt.

Halálozás. Az oradeai Ipartestületi Hitelszövetkezet Temetkezési Egyesülete értesíti az egyesület „A” csoportjának tagjait, hogy Kun András tag meghalt. (417-ik halott). Ezért az esedékesség vált 10, illetve 11 lei minden egyes tag által befizetendő az egyesület pénztárába vagy a pénzheszedőnknek.

„TRANSILVANIA”
 általános kereskedelmi és információs (hiteltudósító) iroda, Oradea, Str. Pavel No. 12.
 A kereskedelmi és hiteléletbe vágó mindenféle információt a leggyorsabban és pontosan elintézi. — Egyeztetéseket és követelések behajtását szakszerűen lebonyolítja. — Magán- és bérházak, szőlők és birtokok adásvételét közvetíti. — Bank- és privát kölcsönöket első helyi bekebelezésre vagy kifizetőre gyorsan kieszakozól.

Horváth Nusi zenetanárnő és Popa Remus hangversenye az oradeai Apollóban. Szeptember 24-én, kedd este az oradeai Apolló mozgószínházban együttes koncert keretében lép fel Horváth Nusi zenetanárnő, rendkívüli tehetségű tanítványával Popa Remussal. Ennek a koncertnek egyik érdekessége az, hogy Popa Remus mindössze 11 éves, de elsőrangú érzékkel kíséri tanárnőjét Horváth Nusit, aki elnékelj az ő ismert kulturált hangján a Cigánybáró gyönyörű áriáját. Músorton szerepelnek a legszebb énekszámok, köztük nagy hatást fog kelteni Schubert Ständchene, amelyet Horváth Nusi saját kísérelével énekel. A koncert 9 órakor kezdődik, rendes helyárakkal. Concert után moziműsor.

A cipészháromszög. Esztergomból jelentik: Vincze László esztergomi cipészmeister megszerkesztette a „cipészháromszöget”, amelynek, mint egyesített rajzszköznek alkalmazása a cipészipari szabásminták készítésénél eddig használt eszközöket feleslegessé teszi és a munkát meggyorsítja. Szakkörökben nagy elismeréssel találkozott az új szabásmintakészítő.

Saját érdekében
 kérje mindig a cukrot, sőt és lisztet
50 kgc.-os papírszak
 csomagolásban, mert ezek a papírszakok tartósak, olcsók és higiénikusak.

Nem jó cserkészklubban, hegycsúcsra szom nélkül aludni Cluj. Saját tud. Furcsa kalandban volt része a napokban a helyi római katolikus cserkészcsapat öreg cserkészeinek. Többen közülük gyalogos turát tettek a bihori hegyekben és felmentek a Vlădeasca csúcsára is. A szokás szerint sátrat vertek, letelepedtek és mivel este érkeztek meg, rögtön lefeküdtek és befűzték a sátrat. Nagy volt reggel a meglepetésük, amikor észrevették, hogy a sátaból egy értékes fényképezőgép, két cserkész bakkancsa és egyéb felszerelési tárgyak tűntek el. A legközelebbi falu majdnem húsz kilométerre volt attól a helytől, ahol tanyáztak, két cserkész pedig meztlenül maradt, mert az ismeretlen tettesek egyetlen bakkancsukat lopták ki a sátaból. A cserkészlelkeskedés azonban kisegítette őket a bajból. Közülük egyelőre megfogadták a faluba, ahol a csendőrség és a falu derék román lelkészének hathatós támogatásával sikerült kinyomozniuk két havasi pásztor személyében a tolvajokat és megtalálni az ellopott tárgyakat. Visszaszálltak velük társaikhoz, akikkel együtt most már nyugodtan folytathatták tovább útjukat.

5 lei Bucurestiben a barna kenyér. București. Saját tud. Donescu főpolgármester újból megállapította a kenyérnek az árá. A fővárosban eszerint a 800 grammos barna kenyér ára 5 lei, házhoz szállításért kenyérenként 50 banit szedhetnek a pékek. Ugyanezt az összeget szedhetik a viszonteladók is. A rendelet semmisséte sem engedi meg a barna kenyérnek a drágítását ezen az áron túl.

Baia-Mare város ideiglenes tanácsa nem adta Szabadkának a színháztermet. Saját tud. Szabadkai József színháztermet, a sátmari színháztermet koncessziójának tulajdonosa, kérvényt adott be a városi tanácshoz, hogy a színháztermet négy hétre megkaphassa. Ennyi ideig szokott Szabadkai őszi szesznya tartani. A városi ideiglenes tanács legutóbbi ülésén foglalkozott a kérvénnyel és úgy határozott, hogy a színháztermet csak három estére és egy délutánra adja át Szabadkának. Indokul azt hozták fel, hogy a többi napok a városi mozitársaságokra kellene. Természetesen ilyen körülmények között Szabadkai kénytelen volt lemondani arról, hogy Baia-Mare az idén eziniszszont tarthasson. A Magyar Párt bánvavárosi tagozata memorandummal fordult dr. Nistor polgármesterhez, amelyben kérték a városi határozat visszavonását.

Új postai díjazást talált ki a catalinai posta. Tg.-Săuceș. Saját tud. Catalina község lakóit a napokban dobszóval csodították ki az utcára és „közhírré tették”, hogy ezután azt a rendszert vezeti be a postamesteri hivatal, miszerint minden levél után, amelyet kikézbőlnek egy lei fizetendő. Hogy aki nem hajlandó megfizetni az egy leit, annak a levelével mit csinálnak, azt a közhírré tételből kifelejtették. A lakosság egyelőre abban a boldog tudatban, hogy a dobs tévedésén alapszik az egészen új és szokatlan postai díjazás, nem fizeti az egy leit.

Sok tizezer
 meglegedett vevő bizonyítja, hogy a
„ZEPHIR”
 kályha az összes kályhák között a
LEGJOBB
 10 kilogramm fával fűt egy szobát
 24 órán át.
GYARTJA:
Szántó D. és Fia, Oradea
 Kapható mindenütt. - Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Miért

Ott hagyta
 nadrágom dia
 anyám jól elk
 togtata:
 — No nes
 rág... hát ilye
 Hát semmi
 én a skálák fe
 mennyiségűt or
 jutottam a nad
 nem azért, me
 inkább azért, h
 gyenfort annál
 Országom or
 nan édesapám i
 gyászos jelenet
 dolni is, ami m
 tem a legmagas
 és utólrhetetlen
 mintát jegyzőre,
 eskütekre, a ha
 borsók miatt so
 bácsra juhát or
 között, még az ő
 kardján vitte m
 borvizet a város
 nagy ember, hog
 üres korsókkal, é
 tette édes öntud
 tosan érkezett a
 talmasat nyertett
 Föl is ébredett, m
 apám igen jóhu
 érdekes jelenetek
 anyám hogyan fe
 az én drága első
 dett nevetni és a
 dotta:
 — Meglássátok
 még főispán lesz.
 A képzettársít
 csa fogalmat alko
 úgy hínak, hogy fe
 gában, hogy szé
 úgy néz ki, mint
 semmit, mert nem
 is most volna az e
 emlékezetembe ve
 gában, hogy főis
 kad, mert hiszen
 szén van hozzá és
 Végre bekerül
 második osztályába
 változás volt és eg
 totta a mindenféle
 rós és Takácsi Vit
 rósban az iskolát.
 megláhattam a fe
 jött. Fontosabb az v
 adást. Megbámulha
 koci bakján ülő na
 nem ezt néztem elő
 magasabban ült és
 De ezzel nem törőd
 köszöntötték. A na
 gatta, pödörgette a t
 nyeskardú, nagybaj
 tonáért is érdemes f
 édesapámnak, én es
 Takácsi Vitus t
 véleményét, mert én
 életet életem. Sokat
 óriási nagy piacon. M
 nen indult a delizsá
 hogy mi az a delizsá
 az nem látott még se
 ságú födeles koci. I
 kér? Feneketlen han
 ember, mint a zabsze
 folyik le a nagy soká
 trombitával a nyaka
 már mint a delizsanc
 négy hátul, kettő elő
 Termetes nagy e
 esis. Hát még amikor

Miért nem lett belőlem főispán

Tel.: P. Trefán Leuárd

Ott hagytam el a történetet, hogy első nadrágom diadalútjáról hazakerkeztem és édesanyám jól elkujakolt. Közben folyton ezt hajtogatta:

— No nesze nadrág... kell-e még nadrág... hát ilyen az első nadrág...

Hát semmi sem természetesebb, minthogy én a skálák felső hangjain bőségesen és fölös mennyiségűt ordítottam. Minél inkább kifele jutottam a nadrágból, annál jobban ordítottam, nem azért, mert édesanyám jobban kujakolt, inkább azért, hogy a férfiaságomon esett szégyenfolt annál szembetűnőbb lett...

Országos ordításaimra előkerült valahonnan édesapám is, hogy szemtanúja legyen a gyászos jelenetnek. Vértagyasztó még elgondolni is, ami most történt. Édesapám volt előttem a legmagasabb álló tekintély. Hihetetlen és utólréteget magasságban. Róla vettem a mintát jegyzőre, bíróra, harangozóra és a falusi eskütekre, a határpásztorra, aki a friss zöld borsók miatt sokszor megkergetett, az öreg bácsra juhait és mindig morrogó komondorait között, még az öreg Pipásra is, aki egylovas kordéján vitte minden reggel feketekorsóban a borvizet a városba. Utóbbi azért volt előttem nagy ember, hogy mindig estefelé jött vissza az üres korsókkal, és valaki a korsók tetejére jektette édes öntudatlanságban. Az egylovas pontosan érkezett a Pipás család kapuja elé, hatalmasat nyertett, hogy a gazdája fölébredjen. Föl is ébredett, mert várta az asszony... Édesapám igen jóhumorú ember volt. Szerette az érdekes jeleneteket. Mikor meglátta, hogy édesanyám hogyan fejté le rólam a nadrágomat, az én drága első harisnyámat, hahotázva kezdett nevetni és amint szóhoz jutott, azt mondta:

— Meglássátok, hogy ebből a gyermekből még főispán lesz...

A képzétszítás folyamán én nagyon furcsa fogalmat alkottam arról az emberről, akit úgy hínak, hogy főispán. Azt is gondoltam magamban, hogy szégyelheti magát a főispán, ha úgy néz ki, mint én most. De nem szóltam semmit, mert nem tudtam, hogy a főispánnak is most volna az első nadrágja. Apám jóslását emlékezetembe véstem és elhatároztam magamban, hogy főispán leszek, ha török, ha szakad, mert hiszen az első nadrágom már készen van hozzá és az apám is úgy mondta.

Végre bekerültem a kantai elemiskola második osztályába. Otthon a faluban kántor-változás volt és egyedül csak Mihájdéok tanította a mindenféle tudományokat. Dombai Dónát és Takácsi Vitus minoriták vezették a városban az iskolát. Elérkezett a nap, mikor én megláthattam a főispánt. Négylovas hintón jött. Fontosabb az volt, hogy nem tartottak előadást. Megbámulhattam a négy szürkét és a koci bakján ülő nagybajuszú huszárt... Majdnem ezt néztem előre főispánnak, mert a legmagasabban állt és legnagyobb volt a bajusza. De ezzel nem törődött senki, mert a másik urat köszöntötték. A nagybajuszú csak állt és mozgatta, pödörgötte a bajuszát. Hát egy ilyen fényeskardú, nagybajuszú, zsinórnadrágú katonáért is érdemes főispánnak lenni. Igaza van édesapámnak, én csakugyan főispán leszek.

Takácsi Vitus tanárom nem osztotta ezt a véleményét, mert én tulságosan várospolgári életet éltem. Sokat kószáltam a piacon. Az óriási nagy piacon. Minden kedden délután innen indult a delizsánc. Hát tetszik-e tudni, hogy mi az a delizsánc? Aki ilyent nem látott, az nem látott még semmit. Egy háznői nagyságú födeles koci. Mit, hogy koci vagy szekér? Feneketlen hambár, amelyben annyi az ember, mint a zabszem a vékában, sőt, kétfelől folyik le a nagy sokaságtól. És a kocsis, óriási trombitával a nyaka körül! A nagy hambár, már mint a delizsánc előtt hat ló, erős szép ló, négy hátul, kettő elől...

Termetes nagy ember volt a delizsánkokocsis. Hát még amikor fújta kezdte a trombitá-

ját... Az egész város odafigyelt. A szekerek mind kitértek előle. Mit nekem a nagybajuszú huszár és a főispánja...

Szép tavaszi napon ott ügyelegtem a delizsánc körül és arról ábrándoztam, hogy életcél fogok változtatni. Nem leszek én főispán, hanem delizsánkokocsis. Először is azért, mert a főispánnak, sőt a huszárjának sincs trombitája. Másodszor azért, mert a delizsánokba hat gyönyörű ló van befogva, a főispán kocsijába csak négy. És ez a négy is csengettyű nélkül. A delizsánkokocsis lovain akkora csengettyűk voltak, hogy nálunk otthon a molnárlovakénál is nagyobb. Sőt a somojai búcsúok csengettyűjénél is nagyobb. Pedig hát ez ugyancsak jó-nagyszájú csengettyű...

Mikor ábrándos vágyaim szédületes magasságba emelték ifjú életemet, egészen a delizsánkokocsis ülésének toronymagasságáig, egyszer csak azt hallom, hogy: supp, suppl puff, paff! Nézek hátra, mert kezdett érdekelni a dolog, éshát azt látom, hogy valaki engem út a láthatatlan részemen. És ez a valaki édesapám. A valami, ami ütött, az a borsikabokorból vágott ostornyél volt...

— Hát te gazember iskolakerülő... Ezért hoztalak én be a városi iskolába... no te szépen tanulsz, naplopó rossz kölyke...

Mondott még számtalan más jelzőt. A jel-

zőket szívesebben tűrtem, mint a hegyes, bogas ostornyél simogatásait. Végül a menet megérkezett az iskola kapujáig, ahol a két szép sárgacsikó a szekér előtt szénát ropogtatott. Az én esontjaim az ostornyéltől és a félelemtől ropogtak. Ugy szerettem volna a csikóinkkal egy kicsit elbeszélgetni. Nem lehetett. Édesapám a kapu előtt könnyebben kezelhetőség szempontjából már a balfülemet markolta. Így mentünk be kettesben az osztályba...

— Tanár úr, a piacon találtam meg ezt a fickót. Ne sajnálja tőle a pálcát, a jó nádpálcát, a nyírfavesszőt...

Biztasd, csak biztasd... gondoltam magamban. Mi lesz így belőlem? Borzasztóan szégyenlettem magam az egész osztály előtt. Hiszen még Szemerjai Pistának is hosszúra nyúlt a szája a kacagástól. Pedig ő többször megugrott az iskolából, mint én. Édesapám elment az ostaróval együtt. És én ott álltam Takácsi Vitus előtt.

— Előadás után velem jössz a szobámba és számot adsz a mulasztásaidról. Most pedig menj a helyedre.

Én mentem és leültem a padba. Azaz ültem volna de kegyetlenül fájt az ostornyél helye. Emellett eleven képzeletemmel már éreztem a Takácsi Vitus hosszú pipaszárának adagolását. Pont az ostornyél helyén. Kétszer hadszintér ugyanazon területen... Ó az a hosszú pipaszár... Minek is van hosszúszerű pipa és mirevaló a pipázó ember? Elhatároztam, hogy inkább nem leszek semmi, de pipázni nem fogok soha és a pipázó embereket kerülni fogom.

Borsikaostornyél, nyírfavessző, hosszú pipaszár, trombitás delizsánkokocsis tornyosultak főispánságom útja elé....

Egy katolikus államférfi portréja: BRÜNING

Ott született a német birodalom legkatolikusabb földjén, a világnak talán legszebb katedrálisá tövében, Münster városában. Ott, ahol a katolicizmus évszázados tradíció, amely hajdanában gyönyörű gótikus templomokat formált ki, ma pedig a lelkek alakításán dolgozik hasonló művészettel. Anyja született Baringhof-lány, gyermeke az évszázados, ősi polgári családnak, amely emberemlékezet óta ott él a székesegyház lábánál, családi házukban, mint afféle polgári dinasztia. Ezért van az, hogy a fiatal Heinrich Brüning olyan mélyen és meggyőződéssel, egész lelkével polgár volt és polgár maradt, ezért vált mintegy szimbolikus harcossá és utolsó örséggé a polgári gondolat, a német polgári ideálok mellett éppen azokban a legnehezebb időkben, amikor a feltartóztatathatlan új forradalmi áramlat, a hiterlizmus ennek a törzsökös nagy kultúrájú társadalmi osztálynak üzent háborút. Polgár volt Brüning a szó legszebb, legtisztább és legnagyobb értelmében, tagja annak a hatalmas rendnek, amely Németországban és Franciaországban jutott el a fejlődés legmagasabb fokához. A polgári kultúra volt egyéniségének egyik leglényegesebb összetevője. Nyugateurópai értelemben, átfogó, széles európai kultúrával hirdette és vallotta a polgári Németországot és annak hagyományait.

És ahogy születése percétől elszakítha-

NŐ A VONATABLAKBAN

Az arca végtelen lütköt sugároz. Ajkán a csöpp ruzs finom pipacs szirma. A szeme visszaint és mintha sírna, csak félve nyul a lélekcsend-ruhához, amely fölötté kifeszült az eszébe. hideg holdfénybe, csillagragyogásba, — s úgy mosolyog és úgy néz, mintha festne egy finom pasztell, hogy senki se lássa mikor olvad fel a lélek a színben, a mély érzés, a fantázia, álom.

Aztán elindult a vonat szelíden és elszállt vele hetedhétátháron.

HUZELLA ÜDÖN.

atlanul ágyazódott bele ebbe a néprétegbe, éppen olyan messzire visszanyúló hagyományokat kapott családi örökségül atyjától, az idősb Brüning borkereskedőtől. Mert ahogy a Baringhofok polgárok voltak és maradtak, generációról generációra, hasonlóképpen a Brüningek is meg nem szakadó, szinte dinasztikus láncolatát képezik apáról fiúra a német szabad parasztnak. Más ez a parasztság, mint ahogy mi azt itt, Középeurópában ismerjük. Ezek mögött a földjüket serényen munkáló öntudatos és büszke családok mögött az apáknak és ösapáknak meg nem szakított láncolata sorakozik kifejlésztve a fiúkban azt a paraszti öntudatot, amely semmivel sem érzi magát kisebbnek a Hansa városok patricius polgáránál.

Ez a két születési adottság határozza meg legelsősorban is Brüning jellemét és egyéniségét, ez gyakorol döntő befolyást további fejlődésére. Polgári és paraszti családból születik a katolikus Münsterben és nevelkedik annak légkörében: ezzel már meg is magyaráztuk igazi valóját a későbbi nagy centrumvezérnek. Mert a katolicizmus éppen olyan hagyományos és mélyen gyökeredző örökség számára, akárcsak odatarozása a középosztályi rendhez. De katolicizmusa, vallásossága talán a legszebben kibontakozó jellemvonása. Nála a vallás nem csak hit, nem csupán cselekedet, hanem valami, mi lényével teljesen összeforrott, attól el nem választható. Ez külső megjelenésén is visszatükröződik. Van benne valami az aszkéták szent hüvösségéből, amelyen csak a szemüveg mögül csillogó jószágos, meleg, okos tekintet enyhít. Cölibátusban él, kolostorban lakik, naponként misére jár és áldozik és ez a szinte szerzetesi vallásosság kialakítja körötte azt a csodálatos légkört, amely még a hitetlennek is feltűnik. Mintha állandóan kivüle, felette állna az embereknek és eseményeknek, amelyeket diplomáciai ügyességgel és államférfiai bölcseséggel irányít. Közvetlenség nincs sok benne, valami tartózkodó hüvösség von határvonalat közötté és a vele szemben álló közötté és hogy a tömegek mégis, ennek ellenére hosszú ideig elismerték vezértükül: ez bizonyítja egyrészt államférfiúi nagyságát, másrészt pedig

mély kultúráját azoknak a pártoknak, amelyek hűen kitartottak mellette visszavonultáig.

Pedig aránylag fiatalon, munkaerejének teljeségében kellett félreállnia. 1885-ben született, tehát a fiatalabb politikus nemzedékhez tartozik. 1915-ben végezte egyetemi tanulmányait Bonnban, miután előbb huzamosabb időt töltött Franciaországban és Angliában. Talán már ekkor szerezte meg alapjait a nagy európai látókörnek, amely kancellársága idején oly rokonszenvesé tette a külföld előtt. A világháborút végigküzdötte, bátran és hőiesen, úgyhogy mint vaskoronarendes tartalékos százados szerelt le. Az összeomlás után a nagy berlini apostolnak, a szociális gondolat előharcosának, Sonnenscheinnek lett titkára. Az együtt töltött aránylag rövid idő újabb utat mutatott belső fejlődésének. Itt eszmélt rá a maga nagyságában és valóságában a szociális feladatok fontosságára, innen hozta magával későbbi politikai pályafutásának alapvető programjait. Sonnenschein útján került be a politikába is.

1919-ben már Stegerwald magántitkára, így jut közeli összeköttetésbe a Centrummal, amely ettől kezdve mindvégig hátvédje és táborosa lesz. Amikor Stegerwaldot 1921-ben miniszterelnökké nevezik ki, akkor Brüninget a „Deutscher Gewerkschaftsbund” élére állítja. Itt bőven alkalma nyílik, hogy behatóan ismerkedjék meg a gazdasági természetű kérdésekkel és feladatokkal. Innen választja meg Breslauban a Centrum párt 1294 derekán képviselőnek.

Az új törvényhozókból rövidesen egyike lesz a Centrum legfontosabb embereinek. A nagy-kultúrájú politikai párt azonnal felismeri képességeit és teret nyit érvényesülésé számára. 1929-ben már elnöke a Centrumnak, miután elődje Stegerwald birodalmi közlekedésügyi miniszter lesz. Ettől kezdve egész figyelme a szociális és gazdasági kérdésekre irányul.

Időközben azonban megindult a hitlerizmus gőzhengere, eltiprással és megsemmisítéssel fenyegetve mindazt, amit Brüning nemcsak vallott, hanem önmagában élt át: a polgári gondolatot, a katolikus politikát, a tisztább weimari hagyományokat. Brüning érezte, hogy kötelessége, ugys mint német embernek, de ugys mint katolikusnak, szembeszállni Németország végzetével, visszaszorítani a barna forradalom áramlatát.

Ehhez taktikai ügyeskedésekre, kompromisszumokra volt szüksége, hiszen nem felelhetett hasonló erőszakkal a barnaingesek közéleti terrorjára. Amint 1930-ban kinevezi Hindenburg kancellárrá, összeköttetést keresett valamennyi párttal, amely a polgári gondolatot vallotta és amely biztosította a katolicizmusnak további szabad mozgását és fejlődését. Szorosan együttműködött a szocialistákkal is, amit oly rossznéven vettek később tőle. Kormányának helyzete azonban egyre kilátásalanabb lett. Későn is érkezett. Nem vette észre, vagy nem akarta észrevenni, hogy Németországban megszűnt a kompromisszumok és a taktika ideje, hogy a nép erélyes és könyörtelen cselekedeteket kíván; hogy a forradalmi hangulatot csak forradalmi megmozdulás képes irányítani; hogy a német sovinizmus végleszámolást hirdet mindazzal, amin a hibától különben sem ment és belső erkölcsi jogosultság híján levő weimari Németország külpolitikája és belső erőviszonyai nyugszanak. Ez a türelmetlen, lázadó, barnainges Németország hovatovább meggyűlölte és gyávnának, gyengének, áruló-

nak bélyegezte meg a kultúrában kifinomult politikailag iskolázott, de talán éppen ezért az erőszaktól visszariadó Centrum pártot és annak elnökét, Brüning kancellárt. Mindehhez hozzájárult meg az a hirtelen és katasztrófális gazdasági összeroppanás, amelyen csak szükségrendeletekkel lehetett segíteni. 1930 és 1931. év folyamán egymásután bocsátotta ki Brüning kancellár szükségrendeleteit, amelyek elkerülhetetlenek voltak ugyan, de mégis eleven húsába vágtak majd minden társadalmi rétegnek. Az elégedetlenség már csak ezért is nőtön-nőtt irányában és politikája iránt, a hitlerista mozgalom pedig ügyesen tudta az adott helyzetet propagandája javára felhasználni. Igéreteitől megszedülten, a nép is vagyakozott már valami új után, csakhogy már történetük valami ebben a kilátástalanságban. Hitlerék válaszlérel-választásra nagyobb tömegeket hódítottak meg és ekerülhetetlen volt pártjuk győzelme.

1932 június negyediké: ez a nagy dátum Németország legújabb történelmében. Hindenburg felosztatja a birodalmi gyűlést, Brüning lemond, a német parlamentárizmus, a német alkotmányosság vegetér. Utána már rohamosan következnek az események. Felosztatják a Centrumot, ezt a legnagyobb és legműveltebb, legpolitikusabb német pártot, megindítják a hadjáratot zsidók, katolikusok és protestánsok ellen, a legnagyobb türelmetlenség jegyében és Brüning látja, mint omlik össze körülötte mindaz, amiért életét szentelte kilátástalan harcában.

Tragikus vége ez a hirtelen derekba tört közéleti pályának, amelynek mozgó ereje nem a személyi ambíció, hanem a vallásosan lelki meggyőződés és az egyéniségből aradó természetes elestültség. Így lett tragikus hős Brüning exkancellár, amint fájdalmas számkivetésbe vonul a birodalomból, amely kiátkozza, megtagadja és rágalmakkal illeti. Tragikus sors passzív, a távolból szemlélni, mint robot és vágtat egy nép, az ő szeretett nepe, amelyhez évszázados családi hagyományok fűzik, azon az úton, amelyről ő a német birodalmat óvta és féltette. Tragikus passzivitás, semmit sem tehetni, semmit sem mondhatni akkor, amikor odahaza irtóhadjárat indul mindaz ellen, amit magában megtestesít: a katolicizmus és az igazi szociális gondolat ellen.

Es a legtragikusabb talán az a kétely, amely kell, hogy őt is néha elfogja: vajjon helyesen, okosan, jól sáfárkodott-e uralma idején, vajjon nem hibás-e akaratlanul is abban, hogy semmi sem történt úgy, amint ő azt elképzelte. Pedig Brüning mindent megtett, mindent elkövetett, ami emberileg lehetséges volt és ő igazán nem tehet arról, hogy a hitlerizmus megduzzadt áramlata elsöpörte a kisebb-ségi katolicizmust, áttörte a keresztény és polgári Németország gátjait és elöntötte a birodalmat. Csak a Gondviselés, amely a rosszban is javunkat úzi, a tudója, miért kellett, hogy mindez bekövetkezett? Talán azért, hogy a lelkek nagy szétválása megtörténjen az epikus napokban. S ha majd elzúgott a vihar és elmúlt az éjtszaka az új, szociálisabb, keresztény Németország mélyeséges magabátéréssel újra Brüning szellemi hagyatékához: az emberi szolidaritás, szociális haladás és lelkiismereti szabadság végül is egyedül győzelmes hő-séhez forduljon...

NELLER MÁTYÁS.

Tóth Tihamér

legújabb, most megjelent műve:

HISZEM AZ ÖRÖK ÉLETET

Kapható könyvosztályunknál.

Ára 325 lei.

Félszegyet

Cluj, szeptember hó. Az egyik cluji irod. szerkesztőségében történt:

Tizenkilencéves fiatalember voltam, mikor egy kicsit félszegen, gyámoltalanul léptem be az ajtón.

— A Szerkesztő urat keresem.

Azt hiszem, kiérett a hangomból a nagy „Sz”, ahogy kiejtettem a számon ezt a gyámoltalanul elhebegett mondatot. Senki sem figyelt rám. A munka lázasan folyt, az írógépek egyhanguan kopogtak, mindenki „nagyon elfoglalt” volt. Észre sem vettem. Már reményvesztetten akartam kiöngeni a szobából, amikor egyik íróasztal mellől rám villant a szemüveg.

— Mit akarsz fiam? Kézirat?

Szó nélkül ráncigáltam ki a zsebemből a teleírt papírlapokat. Valamit dadogva átnyújtottam. Csak néhány sort olvasott. És nevémen szólított. Megdöbbenem. Mert elfelejtettem bemutatkozni és a cikk alá sem volt írva a nevem. — Honnan ismer?

— Jaj fiam, te rövidnadrágos kisfiú voltál, én még a többi csibéssel láttalak játszani. Itt nőttél fel és én is idevaló vagyok. Így ismerlek.

Mégis csodálkoztam. Mert még akkor nem tudtam, hogy „Mátrai bácsi”-val állok szemben, aki mindent lát, mindent hall és mindent megír.

— Őszbefakult hajú kis ember korát meghazudtolva ugrott fel a székről, alig ért el a vállamig, de azért megveregette.

— Dolgozni fiam, dolgozni, dolgozni! Csak így lehet valaki újságíró.

Azt hiszem, nem én voltam az első fiatal, akit így biztatott. Mátrai bácsi, az öreg újságíró, akit olyan jól ismer mindenki ebben a városban, mint akár a Szent Mihály templomot, nem egy fiatalembert riasztott el, vagy ösztökélt erre a pályára.

Azóta évek teltek el, de Mátrai bácsi nem változott. Eppen olyan eleven, fürgé, mint amikor megismertem. Az „öreg”, ahogy mi fiatalok neveztük, nem egyszer marasztalta le a fürgelébű riporter-csemetéket. Csak a szánkat tátoztuk.

— Honnan tudja, Mátrai bácsi?

Csak legyintett. — Nem dicsekedett, átment az írógéphez és néhány pillanat múlva hallottuk változatlanul folyékony diktálását.

Mátrai János. Magyar újságíró, aki 25 évet töltött el a szerkesztőségi íróasztal mellett a kultúra és fajtája szolgálatában.

Nem akarta megünnepelni. A kollégák és barátok figyelmeztették: 25 év.

Szinte dühös volt. Őt ne ünnepeljék — 25 év hosszú idő, nem kell arra emlékeztetni, hogy öregszik — és mérgesen ráncigálta ki kabátja felső zsebéből az összegyűrt cigarettát.

— Adjál egy kis tüzet. Beszéljünk másról.

Nem Mátrai bácsi. Nem beszélünk másról.

Le kell írni. Magyar újságíró, aki 25 éven keresztül mindig megtette a kölelességét. Akit nemzeti különbség nélkül szeret mindenki ebben a városban. Minden nyomorgó emberen segíteni akar — képes órák hosszat szaladgatni, csakhogy valakinek, — akit talán életében először látott elintézzen valami ügyes-bajos dolgát. Nem csak jó újságíró, hanem meleg szívű ember.

Huszonöt év — ennek fele a kisebbségi magyar újságírás becsületes szolgálatában — ezt nem lehet egy kézlegyintéssel elintézni.

— Mátrai bácsi, — októberben ünnepelem fogunk.

Irodalommal
előtt, éljen ak
szkón, utgyi Er
ban is, Remény
tebbeknek. Az
amerikai irodá
kötőnevet
vagy nagy tanu
ról. Reményi J
men az összeha
zt jelent, hogy
lón plántálja a
szellem tisztele
eljutott, hosszú
követség titkárá
rikába és a vilá
magyar szellem
minden évben i
vesek közé tarto
ben és világban
nem felejtik el
milyen élő vizek
Reményi József
tásbeli angol-sz
újvilághoz köti.
Reményi József
nyuganyug gondol
ahogyan Amerik
életéről. Felbecs
amit a magyarsá
itt szó, amikor v
hanem mint az a
odakint a legna
világban az ebbe
roknak is. Szám
nik meg a legkit
meretségi köre is
jobb barátságban
val, aki Roosevelt
Reményi Józsefet
rise és kitünteté
a nyáron avatta d
filozófiai tanulm
dalmi munkássá
kifejtett erőfeszít
ményi József min
szelgőfünk vele az
természetesen

— Amikor Roo
tották, akkor a k
sége mellette volt.
va. Először, mert
weltből, másrészt
demokratikus köz
emberi vonás, ami
nak nem politikai
közvetlenségét. Enne
köz az idők folyam
jelentí azonban az
sége megszűnt. Ho
megszokottság, a m
jámuk huszonöt sz
valósítani. A harma
ben keresendő. Az
retti a változatossá
sabb amerikai szin
likai színpadon is
replőt. Az a körülm
valósította meg pro
csökkénésénél kiseb
a körülmény, hogy
Ryesült Államokna

Roosevelt kezd
lalt a n
Rooseveltnak kezd
gyobb ellensége a na
mert ez a nagytöke t
aki gazdag, elárulta
kívül a nagytöke t
„Rugged individual
küli szabad verseny
dettől fogva hangfog
viszont megköveteli
hogy a nagytöke ellen
szempont, egy etika
amerikai és a gazda
fogalmak.

Coughlin-ról, Huey-Long-ról, Roosewelt-ről és az amerikai szellemi életről beszél Reményi József

Ma: *Radó Erő*

Irodalommal foglalkozó magyar ember előtt, éljen akár Magyarországon, Szlovén-szón, vagy Erdélyben, vagy akár a Bánságban is, Reményi József neve egyike a legismertebbeknek. Az amerikai szellemi életről, az amerikai irodalomról szóló cikkei ép olyan kitűnő nevet szereztek neki, mint regényei, vagy nagy tanulmányai az európai irodalomról. Reményi József ma a clewlandi egyetem az összehasonlító irodalom tanára, ami azt jelenti, hogy az egyik legkitűnőbb főiskolán plántálja az amerikaiakban az irodalmi szellem tisztelét. Hosszú út volt, amíg ideig eljutott, hosszú út, amíg az osztrák-magyar követség titkárából, aki 1914-ben ment ki Amerikába és a világháború miatt kint rekedt, a magyar szellem amerikai követe lett. Most minden évben idehaza látjuk. Azok közé a kevesek közé tartozik, akik ha idegen környezetben és világban vertek is gyökereket, nemhogy nem felejtik el magyarságukat, de érzik, hogy milyen élő vizeket ad nekik ez.

Reményi József ma tulajdonképpen már hivatásbeli angol-szász amerikaivá vált. Minden az újvilághoz köti. De a magyar sor visszaít és Reményi József kötelességének érzi, hogy ugyanúgy gondoskodik magyarságáról, mint ahogyan Amerika gondoskodik az ő másik életéről. Felbecsülhetetlen az a sok szolgálat, amit a magyarságnak tesz. Nemcsak arról van itt szó, amikor velünk ismerteti az újvilágot, hanem mint az angol-szász világban élő ember, odakint a legnagyobb hasznára van ebben a világban az ebbe még bele nem nőtt magyaroknak is. Számtalan cikke, tanulmánya jelenik meg a legkitűnőbb amerikai lapokban, ismeretségi köre is nagy, többek között a legjobb barátságban van azzal a *Raymond Moley*-vel, aki Roosewelt egyik legfőbb tanácsadója. Reményi Józsefet nagy munkásságának elismerése és kitüntetése képpen a szegedi egyetem a nyáron avatta doktorná. Bár nem olt végezte a filozófiai tanulmányait, az egyetem nagy irodalmi munkásságát és a magyarság érdekében kifejtett erőfeszítéseit akarta jutalmazni. Reményi József minden évben hazajön és itt beszélgetünk vele az aktuális kérdésekről, először természetesen

Roosewelttről

Amikor Rooseweltet elnökké megválasztották, akkor a közvélemény túlnyomó többsége mellette volt. — meséli — két oknál fogva. Először, mert teljesen kiabrándult Rooseweltből, másrészt pedig mert Rooseweltben demokratikus közvélemény volt, egy tisztán emberi vonás, ami megragadta az amerikaiaknak nem politikai érdeklődését, hanem emberi közvéleményét. Ennek a romantikus lelkesedésnek az idők folyamán csökkenie kellett; ez nem jelenti azonban azt, hogy Roosewelt népszerűsége megszűnt. Hogy mik az okok? Első a megszokottság, a második az, hogy programjában huszonöt százalékát tudta csak megvalósítani. A harmadik ok az amerikai pszichében keresendő. Az amerikai a szinpadon szereti a változatosságot. Nem hiába a legtipikusabb amerikai színház a Vaudeville. Így a politikai szinpadon is megújja ugyanazt a szereplőt. Az a körülmény, hogy csak egyszerűt változtatott meg programjának, a népszerűség csökkenésénél kisebb szerepet játszott, mint az a körülmény, hogy már három éve elnöke az Egyesült Államoknak.

Roosewelt kezdettől fogva állást foglalt a nagytőke ellen.

Rooseweltnek kezdettől fogva egyik legnagyobb ellensége a nagytőke volt, egyrészt azért, mert ez a nagytőke úgy érezte, hogy Roosewelt, aki gazdag, elárulta őt és saját osztályát. Azonkívül a nagytőke tradíciója az úgynevezett „Rugged individualism”, a megalkuvásnélküli szabad verseny, amelyre Roosewelt kezdettől fogva hangfógiótt. A tárgyilagosság viszont megköveteli annak megállapítását, hogy a nagytőke ellenszenvében volt egy másik szempont, egy etikai felfogás. Az, hogy az amerikai és a gazdasági rugalmasság azonos

A szabadság koncepciójának megsértését látták Roosewelt cselekedeteiben. A nagytőke malmára két körülmény hajította a vizet. Először az, hogy Roosewelt rekonstrukciós tervei csak részben váltak be, másrészt pedig, hogy a kistőkés és a munkásság bizonyos csoportja is a szabadság koncepciójának szempontjából a nagytőkével azonos ideológiát képviselt. Azt lehetne mondani, hogy az átlag amerikai a Rockefeller-vagyonban vagy a Morgan-vagyonban a maga gazdasági nagyságának a lehetőségeit látja. Ez az, amit én eredmény nélküli vágyteljesülésnek neveznék.

A pszichológiai valóságnál fontosabb a tapasztalati valóság az amerikaiaknál. A munkásság felfogásának megítélésénél irányadó az, hogy a munkások jelentékeny százaléka csak helyzeti szempontokból és nem lélektani szempontokból tér el a munkaadóktól. Ennek logikus következménye az, hogy abban a pillanatban, mielőtt a kormány az ő jelenlegi helyzetén segít, állást foglal a kormány mellett. Nem a szociális igazság szerint, hanem abból a szempontból nézi a dolgot, hogy úgy a tőkés osztályból, mint a munkásságból kiirtsza ezt a tradicionális és ösztönös gazdasági önzést és kiváltsa belőlük a koncepció szellemét. Nagy tévedés azt hinni, hogy Roosewelt *fasiszta*. Igaz ugyan, hogy minden elnöknel jobban kihangsúlyozza, hogy az államnak kötelessége beavatkozni a munkás és a munkaadó relációjába, de ezt nem azzal a szándékkal tette, hogy úgynevezett „totalis” államot alkoss. Erős kormányhatalmat akar. Roosewelt annak a fegyelmű elvnek az alapján áll, amely tisztában van azzal, hogy

a kontroll nélküli demokrácia végül anarchiához vezet.

Meggyőződésem szerint Roosewelt a szó értelmében értelmében demokráta. Hogy Roosewelt tervei beválnak-e, az kérdés. Mindenesetre a jövősztendei elnökválasztás fogja eldönteni hogy a népi demokrácia, amely korszerű akar lenni, elviseli-e olyan elnököt, aki nem udvarol a tömegnek, hanem működése erkölcsi tartalmával és gyakorlati jelentőségével útmutatója akar lenni.

Ezután Huey-Longról kezdünk beszélni, akinek Coughlin atya, a híres rádiószónok mellett igen nagy befolyása volt egyes tömegekre. Az európai és különösen a magyar közvélemény nem lát tisztán ebben a kérdésben és nem tudja,

Hicsoda Huey-Long?

Amerika, mint mondani szokás, az emberiség laboratóriuma. Ebben a laboratóriumban mindenféle kísérletek történnek és sokszor olyan elemek kerülnek felszínre, amelyek a homogén amerikai szempontjából különösek, sőt érthetetlenek. Egy ilyen jellegzetes megnyilatkozása volt az amerikai életnek Huey-Long, Louisiana állam szövetségi szenátora. Minden amerikai állam két szenátort küld a szenátusba és így Huey-Long fontos pozíciót töltött be. Huey-Long nem volt más, mint egy veszedelmes politikai Göre Gábor. Egyszerű demagóg, lényege az a körülmény,

Hogyan állanak szemben az amerikai fiatalok és a régiebb nemzedék?

Amerikában is van generációs harc, de ezt a generációs harcot az európaiktól egy sajátos tünet különbözteti meg. Európában ez a nemzedék-harc világnézeti harc; Amerikában bizonyos fokig világnézeti a küzdelem, de ennél sokkal figyelemreméltóbb a harc egy negatív perspektívája. Az tudniillik, hogy a mai fiatalok szülei úgynevezett elítélhetetlen szellemen nőttek fel. Sokat foglalkoztak pszichológiai, a szexuális szabadság kérdésével, mint végtelent és a szexuális tagozattal, mint puritán végtelent. A mai fiatalok úgy érzik, hogy a szülők nem harcolnak ellenük. A szülőknek ép úgy fáj a gazdasági depresszió, mint a fiataloknak; a különbség csak annyi, hogy a szülők esetében a gazdasági deformáció sokszor cinikus gúny tárgya, viszont a fiatalok esetében egy szociális erkölcsi felháborodás.

hogy ki tudta fejezni a műveletlen amerikaiaknak szentimentális szokással kevert materializmusát. Majdnem néger dialektusban beszélt és mindig azt mondta, hogy a „poor white” emberen, a szegény fehér emberen akar segíteni. Programtalan programjában azt hangsúlyozta, hogy ha ő az Egyesült Államok elnöke lesz, — mert erre a tisztségre pályázott, — minden amerikaiának legalább ötezer dollár jövedelme lesz. Miután manapság a közgazdasági szakértők sem megbízhatók gazdasági kérdésekben, nem lehet azon csodálkozni, hogy az amerikaiak jelentékeny százaléka gazdasági infantilis optimizmusában és a munkanélküliség tragikus hatása alatt bedőlt ennek a Huey-Longnak. Huey-Long biztosra vette, hogy 1940-ben ő kerül az elnöki székbe.

A másik nagy probléma

Coughlin atya,

akinek jelentősége nem is hasonlítható össze Huey-Longéval, csak Roosewelttel mérhető össze. Erről ezeket mondja Reményi József:

Coughlin atya katolikus lelkész. Huey-Longnál, aki egyébként ügyvéd volt, műveltebb. Jelenleg még Roosewelt mellett foglal állást és harcának lényege a bankok ellen irányul. Coughlin atya úgy hat, mint egy rakéta abban a sötétségben, amelyben Roosewelt szellemen mégis csak jobban világít. A kimondott osztályharc szempontjából ugyancsak van ellenzéke Rooseweltnek. Az amerikai ellenzék minnesotai farmerekből áll és a kongresszuson harminc képviselő foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a farmerek érdekeinek védelmére a jövő esztendő választáson egy harmadik pártot alakítsanak.

Ha Roosewelt programja a tél folyamán a megvalósítás szempontjából nem mutat rohamos fellendülést, akkor valószínű, hogy ennek a pártnak az ereje növekedni fog, de nem hiszem, hogy annyira megerősödjön, hogy a jövő évi választás alkalmával mint harmadik párt figyelembe jöhessen.

A mai Amerika szellemi élete

az, ami ezután bennünket érdekel és Reményi József elmondja, hogy a mai amerikai szellemi élet hogyan kapcsolódik bele a Roosewelt-féle adminisztráció levegőjébe. A háborút követő esztendőkhöz az amerikai irodalmi élet irányítói felfedezték a címizmust. Ugy játszotak vele, mint egy mérgezett játékszerrel. Öntudatosan undorodtak mindattól, aminek köze volt az amerikai hagyományokhoz. Egy részük Párizsban élt és Párizsból gunyolódott Amerika felett. Amikor a gazdasági depresszió bekövetkezett, akkor azután lassan visszavándoroltak az Egyesült Államokba.

Most egy valóságos demarkációs vonal választja el az amerikai írókat egymástól. Egyrésztük egyszerre felfedezte amerikai gyökereit és szakított mindazzal, amit kozmopolita szellemnek lehetne nevezni. Képviselőjük Archibald Mac Leisch költő, aki tehetséges és türelmetlen. Viszont a másik frakció átsapott a kommunizmus vizeire és arra törekszik, hogy az osztályharc alapját eddig nem ismerő amerikai irodalomban kihangsúlyozza az osztályharc szükségét. Ennek az iránynak egyetlen legjellemzőbb kifejezője Edmond Wilson, a kiváló kritikus és ugyancsak türelmetlen.

Közbeesik a túlnyomó nagy számban garázdálkodó, úgynevezett szórakoztató írók immunitása, akik hollywoodi elképzeléssel jó pénzért rossz novellákat gyártanak az amerikai folyóiratok részére. Nagyjában azt lehetne mondani, hogy a mai amerikai irodalom a háborút követő cinizmussal ellentétben a szociális szellem érvényesüléséért harcol.

Ismétlem, a fiataloknak nincs kik ellen harcolni.

Végül az amerikai magyar életről beszélgetünk egy-két szót.

Magyar szempontból biztató jelenség, hogy Amerika, amely eddig csak Kossuthon és a Liszt-rapszódión kereszttül ismerte a magyarságot, más magyar értékek iránt is érdeklődik. Ennek a ténynek az érdemét többek között az American Hungarian Society, az amerikai magyar társaság működésének kell betudni, amelynek agilis titkárnője, Miss Meda Lynn, nagyon eredményes munkát végez. Meg akarom még jegyezni, hogy újabb nagy sikere volt Madách *Ember tragédiájának*, amely kitűnő angol fordításban jelent meg és átütő sikert aratott *Kuncz Aladár Fekete kostonos című műve is*.

Befejeződött a bakony-balatoni kultúr- hetek sorozata

Veszprém. Nemrég fejeződött be Veszprém-ben, a királynék ősi székhelyén a bakonyi-balatoni kultúrhetek sorozata. Volt ott ipari, gyümölcs-, virág-, mezőgazdasági kiállítás, háziipari, népművészeti, fénykép- és festménytárlat, kivált az utóbbi csupa balatoni és bakonyi témákról, de most nem a Mának rohanó, lüktető életéről, hanem az ősi püspöki város és múzeum kincseiről, palinás multjáról írnek haza. Oradea és Veszprém, mindkettő katolikus központ és hasonlít még abban is, hogy a török időkben végvárak voltak keletre, nyugatra.

Veszprém, a hegyes-völgyes iskolaváros nem lélekszámra (18.000), vagy csupán püspöki főiskolájá révén lett egyik dunántúli vezető városka, hanem szorgalmas magyar iparossága és nagyszerű történelmi levegője, hagyományai súlyánál fogva is. Már a honfoglaláskor jelentős hely volt, ősi várak nyomával meredek hegyfokán, ahol ma a püspökség székel, immár 1009 óta! A veszprémi püspök pedig ezóta a királyné kancellárja s ő is koronázza meg. Tulajdonképp 1200 körül a magyar kultúrélet vezető városa, káptalani iskoláját messzi nyugaton is egyetem gyanánt emlegetik ezidőben.

Most tipikus barok-város, nagyobb középületei a késői barok (1770-es idők) alkotásai, így a püspöki palota, városháza, ferencendiek temploma és zárdája. A püspöki székesegyház ugyan az ősi helyére épült és attemploma 7—800 éves, azonban századunk elején hozzá nem értéssel restaurálták meglehetősen stílus

Az egyházművészeti és régészeti kiállítás

Először megnézzük az egyházművészeti kiállítást, tömördek kincsével. Itt van az Erzsébet királyné koronázásakor használt ornátus, majd XIV—XV. századi miseruhák sora, gazdagon ékesített pástorbortok, monstranciák s egyéb kegyeszek. Kegyelettel őrzik a Mária Terézia királyné hitelesítő iratával együtt azt a selyem kendőt, melybe takarták 1771-ben a Szent Jobbot s amelyet Raguzából Pestre hoztak.

Most áttekintünk a régészeti és népművészeti gyűjteményeken. A kőkorszaktól kezdve jelentős Dunántúl minden archeológiai (régészeti) lelete, mert a bronz-koron, római és népvándorlási, honfoglaláskori emlékek óriási tömegén keresztül megérezzük ennek a helynek, őseink Pannóniájának választottságát.

Teljes épségben kiasott mammut-agyarat,

3500 éves fekete cserépedényeket, majd a IV. századi hallstatti kultúra emlékeit látjuk sorban. Kelta bográcsok, kis kaszák (sarló alakban), kereszt-jelű szíjvégek, griffes, szarvasalakú népvándorlási övek, a dombovári nehéz arany függők, fibulár (csattok) s a várpalotai germán arany nyakdíszek, hun-avarkori csengettyűs nyakláncok során csodálhatjuk e korok fejlett ötvös-művészetét, de még inkább a római kori (III—IV. századi) tökéletes kis bronz Apolló-szobrok és Lares egyik alakját, melyek irigyelt tárgyai a veszprémi múzeumnak. Ezüst római mécsesek, kisebb dísz tárgyak szinte egy emeletnyi helyiséget, két nagy termet megtöltöttek, két nagy szekrényben pedig egy teljesen ép figurális falfestményt őriznek. Mondhatom, láttam a Pompeji és Herculaneum freskóit ott, maguk valóságában is, de ilyen üde színkompozíciót és a Bacchanalia reálisztikus ábrázolását ott sem multák felül. Tehát itt Pannóniában elsőrendű római művész dolgozhatott valamelyik praetor vagy prefektus villájában, melynek még gőzfűtési csöveiből is találtak Veszprém határában, sőt a vízmelegítő kimenetét (ókori kazán!) is lehet rekonstruálni. Kicsiben ez is mintha Pompeji lelete volna. Csodálatos messziség pedig akkor, mikor már a Vezúv lávája ott délen mindent betemetett s csak

nélkül. A ferencesek kriptájában nyugszik Veszprém megye szülötte, Anyos Pál, a XVIII. század finom hangú „nyugatos” költője. Hadd említsem meg Veszprém két másik költőjét, Endrődi Sándort és Petőfi kortársát: Szigeti József színműírót is.

Templom- és váromok

egész sorát említhetném, de a letűnt századoknak igazán páratlan emlékét, magyar földön régiségével is, de főleg bizánci stílusú freskóival egyedüli kápolnánkat éppen ki kell emelnem. A Gizella-kápolnát még a XI. század elején építették az akkori királyi kastélyban, a püspök palotája mellett kicsiny, most pince-szerű helyiség, de a fakult glóriás alakok túlnőnek a füstös, dohos falakon. Beszédes tanui a magyar királyok bőkezűségének. A néhol előcsillanó mély aranybetét a pompáról, a formatökéletesség pedig az ismeretlen bizánci mester tudásáról szólnak. A kápolna örétől halom, hogy a pompásan megszervezett filléres vonatok ezrei s más tömeges látogatók is az áhítat, megilletődés szordinójával léptek át a 900 éves küszöbön. Tehát itt eszünkbe se juthat az „odi profanum vulgus”, mint egyéb helyeken, a lökdösődő tömeget látva. Itt hullámlázik előttem, a két emeletes Múzeum kertjében egy elragadtatott tömeg, zamatos palóc beszéd, göcseji vagy árrebb győri hang üti meg a fülemet. Persze, hiszen 3 felől is jött ezer ezer úttal a filléres vonat, de vagy 3—4 vasárnapon, nemesak máma.

a Róma városi festőminták után dolgozhattak, mégpedig micsoda freskóanyaggal, hogy 1600—1800 év után, mélyről kiásva is ily romlatlan, üde színekkel tárul elénk a mythologia ábrázolása.

Csak a török, meg a német pusztítás kergette szét a termő, teremő őseket innen is, termelte a szegénylegényeket s

a Bakony romantikáját.

Hiszen mindig kultúrterezek volt a város, csak a 15—20 kilométerre eső vad erdőrengeteg bujtatta el a maga betyárját, katonaszöke-

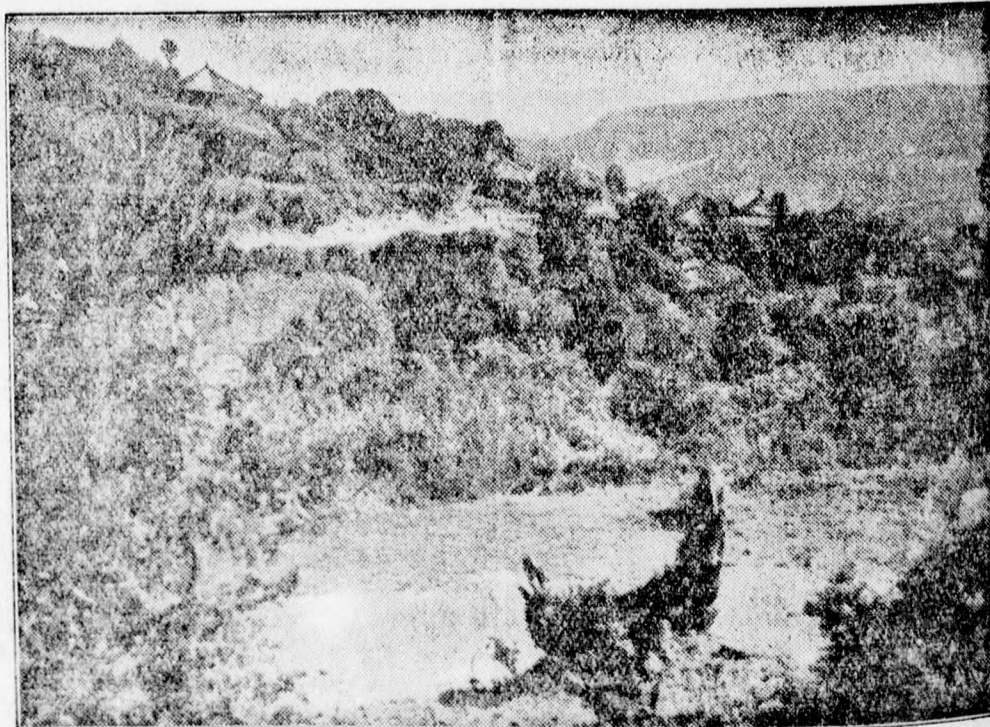
vényből lett szegénylegényét. Mert maga a köznép, a kanász, vagy a pástyor egyaránt dolgozó, művészetkedvelő ma is és a múzeum 100 évnél öregebb darabjai tanúsítják, hogy régen is az volt. Drága szép faragott pástyor-holmik, házi eszközök, a szívárvány minden színével ékeskedő subák sorakoznak gondosan lezárt szekrényekben, nehogy a nézők érintése kárt tegyen. Csodaszép pástyorfaragás a boton, kurtón s főképp a babájának adott tükrös szelencén, vagy mángorlón (lapicka), mintha csak a drága kalotaszegi vagy székelyföldi művészet folytatása lenne. Csak hogy itt legtöbb régi faragás, festés a betyárromantikában „költi” ki a képzetét: Sobri Jóska, Zöld Marci, Savanyú Józsi, Patkó Bandi és Milfai Ferenc alakjára ismerünk rá, kivált hogyha a csendőrt letérdepeltető betyár neve is alá van írva. Ujra visszavisszatérnek egy óriási, szétterített hímes subához. Szépsége és gyakorlati értéke megkap, hisz tudom: a suba sokoldalú holmi, otthon ágy, az úton ülés, mezőn asztal, fiatalnak csak „kényesség”, öregjének tisztesség. Ősi magyar ruha. De ősi még a csutora is. Mibe töltenék a pompás badacsonyi, vagy verpeléti ott a Bakony szélén? Csinálják még ma is Rátóton, meg Veszprém-ben. Magam is megnéztem, hogyan esztalgalyozza az öreg Illikman Gyuri a gyertyánfatömbből a csutorát, hogy ereszt hasat a vésője alatt. Pompás felkészöntőt, áldást is beleírnak, vésnek (immár a fiai is) a csutora oldalába hogy jobban essék a bor belőle.

Bakonyi Ház — az ősröngyet szélén

Eredeti ötlet a Bakonyi Ház felépítése, ahol teljes berendezéssel valódi hús-vér házaspárral (ősi népviseletükben) bemutatják a délbakonyi parasztház típusát. Ma már a bakonyi ősröngyet megritkult, a betyár-romantika hál-tennek, a multé s a hegyesség szélein, kivált a Balaton mentén bortermő híres szőlők díszlenek. A nem színekben páváskodó, de szorgalmasan egyszerű paraszti népe bő gyermekáldásával példát mutathat a szemközti somogyinak! Általában a Balatontól délre megritkultak a többgyerekes házak, arra dül az egyke.

Záradékol megemlíttem, hogy a Bakony vidékén vert először gyökeret a kereszténység, itt törték le Koppányt és a közli Zirch a ciszterciták Sion-hegye, meg a legészakibb szélén büszkén áll Pannonhalma, az ősi bencés kolostor, a magyar középkor tudományának fő bástyája, dacolva az idők múlásával.

Dr GERGELY PÁL,
a Magyar Tudományos Akadémia
elnöki titkára.

Abessinia egyik hegyi erdője.

Kétezer méter magasságban rejtőzködik a sziklás, bozotos terepen a képfűnkön látható falucska, Harrar egyik főutvonala mentén. Az ilyen pontok rendkívül alkalmasak hegy-erődök kiépítésére.

Verőfény

és a földön az nyekok azt ha esillog a földök kabát néde a vadszölők a kerítés asszony rajlcocskája.

A nyitott be a nyári em a Balaton vidtűre tűzők.

A fivérkéjével

genkéttagú tár kislány. Mi k Együtt szokt amikor is Maj nekem az édes adásába beleo sul veszi, hogy ember dolgozik ladó lovas „vág pet az állomás tól, hogy Alib de otthon a Ró magasabb. Leg

Amde Maj valás terén van túl egyforma m megesik, hogy mama egy-egy kioszt a művész

Délelőttönki gyermekei is o szavalókórus fej Ellike, Palika, tanulják Maja v Majácska pedig meg cserébe.

A nagymam is meg a pesti i zeteközi neve. He gény Nagy Imré tak. Nagy Imr most, harminc e egy őszinte sóh esónakban, a t nak. Enekelnek is, románul is, nélküli „kultúrka

A többiek c egyikük sem Bözsemama meg

— Jó lenne

Megmérték a Bal

Míg a többi

mi hárman lesza

még sohasem vo

színből vibrált,

tek a fekete vihar

szíréna. A víz es

a fegyvelmezettsg

Alibácsi is csak

amikor már vas

fejünkön.

Egész éjjel sil

hullánokat vert a

— Mi lehet n

nagyságú hullám

Mégis útnak

zom egy látogatás

Nem utazhatom h

az útra, de Bözse

sát latbavetette, h

dékomról, azzal v

indul hajó Siófok

Pedig hát ind

személyes motor

v síma tökrén.

jére. De az aranyzórtú kecskék elvarázsolt tündére néma marad, csak a szél sikoltoz panaszosan, keservesen és foszlányokban lengeti a Szász Máriához síró tárogató hangjait.

Egy szál tövis

A négy fiúval a Bencés-kolostor első emeletén, IV. Károly király szobáiban találkoztam újra. Elfogultan járkáltak a két kicsi szobában, amelyek inkább börtönt jelentettek a tragikusorsú király életében, mint lakást. Egészen titokban letörök egy tövist a király képe alá helyezett töviskoszorúból. Nem magamnak. A nyaraló vendégek között van egy szomorú özvegyasszony. Nemrég halt meg a férje, aki Ferenc Józsefnek rajongó híve volt. Neki viszem kegyeletos emlékül.

Vissza már nem a „Szigliget”-tel jövünk, hanem a „Helka” nevű sétagőzhajóval. Ez is ing-leng a vizen, de harmadik emeletének biztonságos magasságában nem félek a hullámtól és — igen jól érzem magam. Három cigány rángatja nagy odaadással a vonóját. Játékukhoz a szél ad fenséges kíséretet. Egyszerre hóna alá kapja hegedűjét a primás. Arca pergamentzínűvé fehéredik és kétségbeesetten vezényel: — Lefelél! Lefelél!

Egy zergeszakállas kalapú úr nagy megelégedéssel mondja: — Ugy kell nekik! A reggel, mikor odafelé mentünk, mindenkit kinevettek, aki megkapta a tengeri betegséget. Ugy látszik Tihanyban jól beebédelték, — most rajtuk a sor!

Szegény mórék! Csak Siófok előtt tértek annyira magukhoz, hogy tányérozni jöhettek. De azt aztán nem mulasztották el!

Odahaza az aggodalmasabb természetűek már el is parentáltak. Nagy volt a meglepetés, hogy mégis élek! Majácska nagyon csendesen simult hozzám és igen elcsodálkozott azon, hogy a szomorú néni mennyire megörült annak a tihanyi tövisnek. Hamarosan eltűnt és mikor visszajött, mind a két keze volt szép, nagy, kampós akáctövissel. Hadd örülhessek hát én is a töviseknek... Hiszen a felnőttek izlése igazán kiszámíthatatlan.

...Csillogó szárnyú balatoni szitakötők — kisuhanak az ablakon, csak a Majácska tövisi maradtak itt és a kislány cérnavékony, muzsikáló hangocskáján magyarázzák nekem:

— Ugye, hogy a szeretet és ragaszkodás is adhat töviseket, minden attól függ, hogy kitől kapjuk és hogyan fogadjuk!

Amíg körülöttem a nyári emlékek színes szárnyú szitakötői keringöztek, lehet, hogy ott messze a Balaton tihanyi partján egy öreg halász csodálkozva emel ki hálójából egy pocscék-ká ázott világosszürke nyúlászorkalapot.

Krisztus előtt 2500 évvel ilyen cölöpépítményeken laktak a Bodeni-tó vidékének lakói.

Meersburg és Unteruhldingen között a Nemzeti múzeum két cölöpökre szerelt tanyát építtetett, pontosan olyanokat, mint amilyenekben Krisztus előtt kétezeröttszáz évvel laktak ezen a vidéken az emberek.

Első és utolsó találkozásom Máli nénivel

Írta: dr Schmidt Béla (Târgu-Mures)

Málinéni nem volt rokonom, csak egy egyszerű szomorú emlékü ismerősöm. Sokszor felkerestem volna és szerettem volna hallani élettapasztalatokban, eseményekben dűsan bővelkedő beszédét, kedves, régi emlékezeit, mert magas kora ellenére szellemi frissessége s minden mai dolog iránt való érdeklődése bizony csodálni való volt. Olvasta a napilapokat, az újabb irodalom termékeit, az igaz, hogy hatalmas okulására segítségével, de azt, amit olvasott, azt jól elraktározta emlékezetébe. Külsőjére, ha megemlítem, hogy magas korát — 70 évre tekintett vissza — hogy ezt mennyivel lépte át, pontosan megtudtam nem sikerült — meghazudtoló kinézése — s csupán odivatú öltözködése árulta el, hogy az idő elszállt. Szép ezüstös haja volt, befonva hordta s feje tetején egy fekete csipkéből készített díszet hordott, melyet olyan jól ismer mindenki ezeken a régi időkben való nagy asszonyokon. Rendes, takaros volt s csinált ügyelt minden ruhadarabjára.

Csendes visszavonultságban élt kertés kis házában. Szerette a virágokat, azokat gondozta, ápelta. Virágcsereppel volt tele ablaka s télen-nyáron virág volt szobájában mindenfelé.

Csendes, nyugodt, szerény megélhetése volt, kis birtokának jövedelméből éldegélt, de megta- karított pénzeszkéből mindig tudott juttatni jótékony célra és a szűkölködőknek. Szerette, becsülte is mindenki. Ha valaki tanácsért fordult hozzá, megmondta magyáros őszinteséggel véleményét. Itéletében nagy élettapasztalataira támaszkodott, tanácsai világosak, határozottak voltak, de azért sohasem haragudott, ha jó tanácsát föl — a mai kor szellemében felnőtt fiatalok nem mindenben voltak képesek követni, de azért nem egyszer, hiába, neki volt igaza. Meglátszott rajta, hogy úri, nemes familiából való, modora, viselkedése — bizony nem a mai nyegle, tiszteletet nélkülöző volt. Ápolta a családi tradíciókat, emlékeket. A szülői udvarházából származott lakásának egész butorzata és annak minden darabja. Nála láttam a modern zongorát megelőző spinétet, s neki volt a legtisztább „Biedermeier” berendezése. Üvegszekrényében, valamint az ósdi háromfiókos szekrényének tetején a pohár- és csészegyűjtők valóságosan kéjeleghettek szebbnél-szebb poharakban, csészékben és porcellán-figurákban, vázáknak. Félte őrözt kincsei voltak ezek. Talán jobban féltette őket, mint azt a nagykapu imakönyvét, amelynek első lapjain a család genealógiáját őrizte, melybe születés, házasság, halál mind pontosan be volt jegyezve, már vagy kétszáz év óta.

Ha az ember szobájába lépett, valami különös kedves felemelő érzés szállt a belépőre, a tiszta mult hangulata telepedett a vendégre s nála igazán történelmi időkben élt át a látogató.

Puritán egyszerűséggel élt. Öreg cselédje szolgálta ki s ez látta el. Bár a rádiót megvette és az sok kellemes órát szerzett neki, de nem igen élt vissza a nyújtott élvezetekkel. Gyönyörűen kézimunkált, ez volt egyik öröme s az, kinek sa-

ját munkájából adott — kitüntetettnek érezhette magát. Délelőtt a lapokat olvasgatta, leveleket írogatott — ezt nagyon szerette — délután kézimunka jarta és az uzsonna. Ezek az uzsonnák rendkívül jellegzetesek és fontosak voltak. Régi ismerősei, barátinai — már nem voltak ugyan valami nagy számban — keresték fel s kedves egy-két órai beszélgetés és kávézás után — jött el a csendes este, mikor még olvasott valamit, ezután lepihent.

Házon kívül nem igen szeretett járni. Megvoltak a nagy ünnepek, mikor az Istenházába ment el, meg a temetőbe — de egyébként házában kis kertjében naponta elszálátogatott s csak nagyon nagy kivételt volt, ha egy-egy régi ismerősét meglátogatta.

Szépen élt és nyugodtan. A virágokon kívül szerette az állatokat. A madarakat, meg a macskát. Kertjében télen-nyáron madáretető volt s azokat ellátni az öreg cselédnek bizony sok fáradságába került. A macskákat illetően annyit kell megemlíteni, hogy azok kora, ha nem is Málinénié volt azonos, de a macskavilágban a „matrónák” korát képviselték. Mindkét macska azon az ablakpárkányon szunyókált, mely azon az ablakon volt, mely mellett egy kis emelvényen Málinéni kis asztalkája állt, amely mellett a nap legnagyobb részét töltötte. Ez a két macska, Cili és Cilia — közönséges cirmos macska volt; meglátszott rajtuk a kényelmes uri életmód és a gondozás. Málinéni mindenüvé „unottan” követték s rendes porciójukon kívül a reggeli és uzsonnákéval Málinéni tejbe mártott kalács darabkákkal tisztelte meg állatait.

Azt hiszem ennyi elegendő Málinéni rajzához. Megismerkedésem Málinéniével egész különös módon történt — de hamarosan véget is ért. Egy ismerősöm hívta fel figyelmemet, hogy „ha szép, régi poharakat akarok látni Málinéniélt aztán láthatok”. Ismerősöm azt is elmondta, hogy Málinéni nagy állatbarát — ez éppen jó volt — mert én meg egy tiszta pedigris foxterrier kutyát nevezhettem magaménak, mely meglehetősen intelligenciát áruolt el és én szörnyű büszke voltam drága pénzen vett jószágomra. (Az igaz, hogy két pár cipőm, bőrpapucsom és más egyébek estek áldozatul „nemes” kutyám fogainak.)

A látogatásra elkészültünk én is és a kutyám is. Szép vezető-zsinórra vettem Hcki kutyámot s úgy gondoltam, hogy ha állat-barát voltomat kézzelfoghatóan bebizonyítom — akkor inkább megnyerem Málinéni kegyét.

Eljött a látogatás délutánja. Fűge kis kutyámmal alig bírtam. Megérkeztünk Málinénihez. Illendően bevonultunk. A bevonulás után történetek most sok év után már nem tudom egész pontosan visszaadni. Az tény, hogy Málinéni és két vendége éppen kávéztak és én alig hogy bemutatkozni készülök, mikor kutyám kiszakítva kezemből a vezetőszíjat, vehemens erővel nekirent a Málinéni lábánál a tejes kalácsot csendesen majszoló macskáknak — és erre a két macska sem rest, uccu neki, egyik erre, másik arra — s az én foxi kutyám utánuk — és egy hajmeresztő villámként becsapó csörömpölési zajok után — a két macska egy szekrény tetején talált remegő menedéket. De míg ezt elérték, addig már nekem poharakat, csészéket, figurákat egészen nem adhatt nézmem! A szépen kített és félte őrözt üveg- és porcellán neműek a fiókos szekrényen, iróasztalon — egy valóságos csatát utáni képet adtak. Nem maradt épen majdnem semmi! Pedig az egész üldözés és száguldozás kutyá és macskák között, alig tartott pár szempillantást, míg a helyzet nyugodt pontot foglalt el, de ezen kis idő alatt a mi törhető volt, bizony mind összetört!

Nem akarok valótlant írni, de e kellemetlen emlék még ma is kísért. Hogy mint kerültem el Málinéniétől, hogy volt, mint volt — tovább nem emlékszem rá. Az bizonyos, hogy mindég messze elkerültem Málinéni házatáját, de hogy most értesültem örökmegnyugvásáról, most már meg merem írni, hogy miért volt olyan rövid és olyan rossz emlékü előttem ismeretségem Málinéniével! És miért csak egyszer tettem nála látogatást.

A SZFINX. A múzeumvezető a Louvre egyiptomi termeiben kalauzol egy amerikai társaságot. Megállnak egy gránit-szifinx előtt. — Hav extra ordinery! — mondja egy amerikai hölgy.

— Ez a szifinx körülbelül ötezer éves, — magyarázza a vezető. — Lehetséges, hogy már Mózes is látta.

— Mózes? — csodálkozik az amerikai hölgy. — Nem is tudtam, hogy az Párisban is jár!

(Írták: L a
kötet. Ora
intézet ny
472 oldal.
kötet. Vázl
100 lei, a
együtt 250
zetes beku
laká.

Tehát a
a nagy hiá
foglalkozó
gyar katol
táiban kell
a hívek le
veendő leg
magában v
han való
irányban v
munkának,
jai attól a
tás eszméje
elhatározza
denek. A
munkája l
csalatos. Is
tudni kell a
nisége, a m
szerinti mie
csak azt, a
örök igazsá
még inkább
nak beszéde

A misz
a föltétlen
rüen és ma
zik, már vo
kötet megje
még azt leha
ismerhetjük
munkát. (Ha
világi papok
munkának a
Rituálé” cím
Vászik, soká

Az első l
adhat, mely
tudtuk, hogy
vázlatokat a
számban ism
Most látjuk,
nyelvünkön
alkalmazva s
vázlatokat. „
Ábeli követők
Ábeli is isme
hogy az a kö
gai lefordítás

A beszédváza
tunk a téma
glosszákat és
szerzők a mo
nos felosztásá
téma, melyhez
laki megfigye
tályozása ala
téma: a hit. N
dezésében is
a téma és h
dozzák azt fel
is, hogy milye
tásánál sokzo
a cselekvő hit

Negyvenhét
nem háromszá
ez mintegy 480
gazdálkodásra
resztülvithetővé
tásra és lelki
vázlatokat és
denre alkalma
helye maradt
hőséges a form
mátrászt. Nagy
több esetben m
toztatás a kül
mondandó besz
Szerzők jelz
mat, de azt is
hatnak. Örömm
ajánlott munká
agrártikus fróp

Isten orszá
könyvvel halad
ez a kárpótlás,
megérdemelt.

Magyar
lapot az Er

Hönyvismetetés

Misszióskönyv

(Irták: Lajos Balázs és Gálffy Sándor. I. II. kötet. Oradea, a Szent László-nyomda r. t. műintézet nyomása. I. kötet 224 oldal, a II. kötet 472 oldal. I. kötet: Vezérkönyv és Rituálé, a II. kötet: Vázlatok és anyag. Az I. kötet ára külön 100 lei, a II. kötet ára külön 170 lei, a két kötet együtt 250 lei. Kapható a szerzőknél, a pénz előzetes beküldése mellett. Gálffy Sándor szerző lakása: Oradea, Stefan cel Mare 17.)

Tehát kipótolják nemes magyar szerzők azt a nagy hiányt, melyet minden, a népmissziókkal foglalkozó vagy missziók tartására készülő magyar katolikus lelképásztor valóban nagy erőfeszítéssel, hogy érezzen! A missziók ma már a hívek lelkigondozásának időnként igénybeveendő legfontosabb módjai. De a missziótartás magában véve még nem biztosítéka sem a jóban való megöröklésnek, sem pedig a jóirányban való megindulásnak. Mint minden munkának, annak is meg vannak a helyes módjai attól a pillanattól fogva, amint a missziótartás eszméje megszületik, amikor azt utolsó fokozat elhatározzák, meghirdetik és reá készülni kezdenek. A missziós tevékenység rendkívül munkája lélekmegragadó szertartásokkal kapcsolatos. Ismerni kell a népmissziók történetét, tudni kell az alepeleket, (a misszionárius egyénisége, a missziós terv, a kor, hely és állapot szerinti missziók technikáját), tudni kell nemcsak azt, amit a missziókon előadni szoktak (örök igazságok, parancsok, megszentelődés), de még inkább a módot, amellyel a missziós papnak beszédeit elkészíteni és előadnia kell.

A misszióskönyv I. kötetéről, amely ezekkel a feltétlenül szükséges tudnivalókkal szakszerűen és magyar nyelven első esetben foglalkozik, már volt szó e lap hasábjain, amikor az I. kötet megjelent. Az akkori elismeréshez most még azt lehet hozzátenni, hogy bár azóta is megismerhetünk egy hasonló célú magyarnyelvű munkát, (Hauzer Imre dr: Missziós Kézikönyv világi papok számára), Lajos Balázs-Gálffy-féle munkának az I. kötetben adott „Vezérkönyv és Rituálé” című részei még mindig uttorók és újulások, sokáig azok fognak még maradni.

Az első kötet után kíváncsian vártuk a második kötetet, melyről az általános tájékoztatóból már tudtuk, hogy vázlatokat fog tartalmazni. Ilyen vázlatokat a Missziós-egyesületek papsága elég számban ismert eddig is, ide idegen nyelveken. Most látjuk, hogy mégis csak más az, ha anyanyelvünkön és sajátos viszonyainkon hozzá alkalmazva szerkesztik meg és adják ezeket a vázlatokat. „Az egyes témák feldolgozásában P. Ábel követjük” — írják a szerzők. Akik P. Ábel is ismerik, csak azok állapíthatják meg, hogy az a követés nem a kész vázlatoknak szolgái lefordítására, hanem a stílusra vonatkozik. A beszédvázlatoknál „minden téma elején utaltunk a téma kezelésére”, további „vázlatokat, glosszákat és példákat adunk.” Így jelentik be szerzők a most megjelent második kötet általános felosztását és így is valószínűleg azt meg. Van téma, melyhez 11 vázlatot is adtak. Sőt ha valaki megfigyeli, az egyik témának ötféle alcsoztályozása alatt összesen 26 vázlat van. Ez a téma: a hit. Nagyon helyes, hogy a könyv elrendezésében is szinte központi elhelyezést nyert ez a téma és hogy annyiféle megvilágításban dolgozzák azt fel a szerzők, mintegy kifejezve ezzel is, hogy milyen nagyfontosságú a missziók tartásánál sokszor visszatérni a hitre, az élő hitre, a cselekvő hitre, melyből minden jó táplálkozik.

Negyvenhét téma általában 5 vázlattal: majdnem háromszáz beszédnek megfelelő anyag. És ez mintegy 480 oldal! A helyei való milyen gazdálkodásra volt itt szükség, hogy a terv kereshetőségétől válják! Misszióra, misszióújításra és lelkigyakorlatokra szánták a szerzők a vázlatokat és azok éppen amiatt válnak mindenre alkalmasokká, mert tömörségük miatt helye maradt az egyéni átalakításnak egyrészt, másrészt a formában való választás lehetősége miatt. Nagyon sok előnye van annak is, hogy több esetben megmutatják, miképpen vihető a változtatás a különben ugyanazon tartalommal elmondandó beszédbe.

Szerzők jelzik az általuk felhasznált irodalmat, de azt is, amit a missziópapoknak ajánlhatnak. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy ajánlott munkák között kettős egyházmegyének aszkétikus iróppajjai is szép számban vannak. Isten országa ügye egy nagyon hasznos könyvvel haladt előre és a szerzők által kívánt az a kárpótlás, mint fáradozásuk ára, nagyon megérdemelt.

Magyar Bálint.

Magyarok! Olvasatok és terjesztetek a legérdekesebb magyar napilapot az Erdélyi Lapok.

KERESZTREJT VÉNY

ROVATVEZETŐ: CSÜRÖS EMILIA.

35. (180.) szám.

Beküldte: Válics József Nándor

Grid for the crossword puzzle with numbers 1-95 and some filled cells.

Beküldendő sorok: Vizsz. 1., 19., 22., 55., 95. Füg. 1., 16., 21. és 62.

Határidő: október 4.

Vizszintes sorok:

1. A vizsz. 22. egyik népdala. 17 Szép költeményeket irt erről a függ. 1. 18 A végén c-vel szeszessital. 19 Olasz zeneszerző. 22 Híres költőnévelővel és keresztnevének kezdőbetűjével. 24 A beszúrással kertyázás közben mondják. 25 A folyóban élő állat betűi keverve. 26 Nem örvend a gazda, mikor látja, hogy kezd kiürülni. 28 Első betű másodikkal olvasva magyarul ritka. 29 Vissza: „nyí M. 30 Olasz folyó (P-S). 32 Keleti népek szent könyve. 33 Takarít + szegecs. 35 Déli növény. 37 Ekezetrel illetéktelen haszon. 38 Nem ez + L-lel nemzet. 39 Finom tészta. 40 Vissza: az épület lényege. 42 Van ilyen ház is. 43 Kicsinyítő képző + fordított kettős mássalhangzó... 44 O-val dísznő. 46 Hatalmas birodalom volt + R. 48 K. E. Á. 49 Vissza: magyarul: nesze. 50 Van ilyen hólyag is. 52 Mocsár. 54 Növény mássalhangzó. 55 A vizsz. 22. remek szép előlégija. 56 Fordított kettős mássalhangzó. 58 Nem oda. 59 Isten szolgálja. 60 Sir. 61 Az embert ide is elkísérik. 63 Névelővel kedves madár. 65 Csak a buta nem... 66 Nem jó mikor a pentárca... Van a városnak ilyen része is. 69 yyyyy. 71 Időhatározó + így szól falusi János Péterhez. 72 Idegen névelő + Erkölc. 74 Dísznőfajta. 76 Második betű utolsónak téve férfinév + Z. 78 Első betű utolsónak téve minden háznak van. 79 Szalmából is készül. 80 Zsidó főpap betűi keverve. 81 E. A. N. 82 N-nel magyarul hold. 84 Ekezetrel borzasztó. 85 Három mássalhangzó az 1. és 3. egyforma. 86 Vén embernek fogytán van. 87 Az ilyen futballistát nem szeretik (y = i.) 90 S-sel felfedező. 92 Itthon. 94 Takarítás. 95 A vizsz. 22. népdala.

Függőleges sorok:

1 Híres költőnk és neve után egyik költeménye. 2 A tréner fő munkája „ni a játékos. 3 Véc (ekezettel). 4 Személyes névmás + S-sel Berczik Árpád írói álneve. 5 Második betű elsőnek téve van ilyen csövünk is + a sertésen van. 6 Vissza: uborka eltevéshez kell. 7 Magyarul király. 8 Mássalhangzó kiejtés szerint. 9 Kettős mássalhangzó. 10 Vissza: névelővel háziállat. 11 A harmadik betű duplázva város. 12 Névelővel a legösszetartóbb népfaj. 13 Vissza: katonaság adja (o = ü). 14 Van ilyen eszköz is (főleg az ekezettel). 15 Mutató szó + északi népek. 16 Magyar író. 20 Gyógyszer. 21 A vizsz. 19. remekműve, mellyel az operadirodalomban forradalmat keltett. 23 Nem szép mikor az egyik a másiktól mindent... 26 Háziállat. 27 U. az. mint a vizsz. 37. 31 Ág betűi keverve németül. 34 K-val intelligens játék. 36 Van ilyen fog is. 38 Aki nem

fél. 41 Szerv + T. F. L. 42 Eb teszi, a többi vizsza igavonó állat. 45 Ilyen a szerelmes szív. 47 Nem szük. 50 Vissza: Ekkel mindent kifejező szó. 51 Van ilyen hólyag is. 52 Megy. 53 Csiriz. 57 Költészet + testrés. 60 Ekezet nélkül testünket védi. + ...ska (bakfis). 62 Erdélyi költő vezetéknéve. 63 Névelő + nem áll. 64 Női név becézve. 65 Vissza: Kettős mássalhangzó + az új vásznat szokták. 67 Gyümölcs. 68 Vissza: Ennek mindig a cífraságon jár az esze (névelővel). 70 Vissza: magyar ruhadarab. 71 Pesti sportegylet. 73 Vissza: Z-vel szőlőben alkalmazott. 74 M.-hangzó kettőzéssel „vidék. Vissza: magyarul férfi (fon.) 77 Vissza magyarul: Mogyorós. 83 Szép ennek a szeretője. 85 Női név. 88 Hangszer betűi keverve. 89 Erdei vad + Ó. 90 Ekkel van ilyen telek is. 91 Nem ez. 93 Ekkel kerti munkát vegez. 94 H-val keleti fejedelem. 94-a Kiejtésszerinti betű.

A 33. sz. keresztrejtvény helyes megfejtése:

Vizsz. 1 + függ. 1. „Szívem, hogyan érzed magad a férjcséknél?” — „Színpadi jeleneteink nincsenek, — tehát igen jól!” Vizsz. 25 Rossini. 76. Igric. 99. Garabonciás. Füg. 18. A színművészet disze, 21. A nemzet csalogánya, 36 + 38. (Deák Ferenc mondása:) „Körül lehet, de belül nem!”

Megfejtették: Zonda Magda, Lázár Béla, Papp Mózes, Szabó Józsefné, Patyánszky Erzsébet, Páll V. Géza, Páll Jenő, Tamás Rezső, dr Schweiger Béla, Minier Gábor, Simon Lujzi, özv. Záknoffy Antalné, Benedek Judit, Dombrády Ferenc, Bieber Béla, P. Darvas Venánc, Szabó Zoltánné, Wagner Ferencné, Kapros Ödön, Zakariás Tibor, Kubick Ferenc, Búzás Imre, Papp Panni, Papp Ilona, György Anci, dr Bod Lászlóné, Bod Nóra, Bartha Ilus, Jámber Kálmán, Mártonffy Zoltánné, Nádasdy Béla, Verébi Kató, Válics József Nándor, Szabó Illés, Adámkovits Aladárné, Marosi János, Gellért Ödön, Kovács Zoltán, Dombrádi Gyula.

A sorsoláson Páll V. Géza nyerte meg Lambrecht: Herman Ottó című könyvét. Postára tettük.

Püspökfürdői kedvezményes jegyek kiadóhivatalunkban kaphatók

SPORT

Érdekességek a nagyvilágból

Hogyan áll az Európa Kupa? A világ legjobb tíz tenniszese 1935-ben. Mely csapatok nyerték eddig a Középeurópai Kupát?

A vasárnapi magyar-csehszlovák Európa Kupa mérkőzés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A küzdelem a második helyért folyik, az első helyet ugyanis már nem lehet elvitatni az olaszoktól. A helyzet most a következő:

1. Olaszország	6	5	0	1	15:6	10
2. Ausztria	7	3	2	2	13:11	10
3. Csehszlovákia	6	1	4	1	9:9	6
4. Magyarország	5	2	1	2	10:10	5
5. Svájc	8	1	1	6	13:24	3

Hátralevő mérkőzések: Olaszország—Magyarország (november 24-én Rómában), Csehszlovákia—Olaszország (október 27-én Prágában), Ausztria—Magyarország (október 6-án Bécsben), Magyarország—Csehszlovákia (szeptember 22-én Budapesten).

Magyarország egyes optimista számítások szerint még első is lehet. Természetesen a számítás elég bonyolult. A magyaroknak ugyanis meg kell nyerni a három hátralevő mérkőzésüket és még hozzá az olaszok ellen Rómában, az osztrákok ellen Bécsben. Azonban még ez sem elég. Az olaszoknak veszteni kell a csehszlovákok ellen is. A véletlennek ilyen hathatós és sorozatos pártfogására a magyarok igazán nem számíthatnak.

Pierre Gillou, a francia tenniszszövetség elnöke évről-évre közreadja világerőlistáját, amelyet elsőnek mindig a párizsi L'Auto című sportlap közöl. Idei világerőlistája, amely minden más listát megelőzve, közvetlenül az utolsó hivatalosan elismert nemzetközi bajnokság, az amerikai bajnokság után jelent meg, a következő:

1. Fred Perry angol,
2. G. von Cramm német,
3. J. Crawford ausztrál,
4. W. Allison amerikai,
5. W. Austin angol,
6. D. Budge amerikai,
7. S. Wood amerikai,
8. B. Grant amerikai,
9. R. Menzel csehszlovák,
10. G. Palmieri olasz.

Perry első helyezése ma is vitán felül. 1934 december óta összesen négy vereséget szenvedett. Az egyiket Quist ellen Ausztráliában, amikor teljesen indiszponáltan játszva 6:0, 6:2, 6:0 arányban kikapott. Az ausztrál bajnokságok során Crawford, majd Melbourneban újra Crawford győzte le, végül most az amerikai bajnokságok során három szetben kikapott Allisontól. Minden más mérkőzést megnyerte, pedig — éppen eleget játszott.

Cramm Németország bajnoka s a francia és angol bajnokság második helyezetteje. Legyőzte Austint, Crawfordot (Berlinben), Budge-t, Allison, Palmieri, Mc Grath-t és másokat. Kikapott Perrytől, Palmieritől (kora tavasszal) és Budge-től.

Crawford Ausztrália bajnokságát nyerte s két ízben is legyőzte Perryt. Európában néhány gyengébb eredményt ért el. Ezek közé tartozik Henkeltől elszenvedett veresége.

Allison amerikai bajnoksága és Perry elleni győzelme teszi negyediknek. Talán, ha többet játszott volna az európaiak ellen, több sikert könyvelhetett volna el. Wimbledonban azonban már az első fordulón kikapott Mc Grath-tól, a DC-ben pedig Cramm győzte le.

Austint szolid megbízhatósága érdemesíti az ötödik helyre anélkül, hogy kimagasló eredményi volnának. Legnagyobb teljesítménye Allison legyőzése volt.

Budge, ez a 20 éves amerikai, legyőzte Austint és Crammot, de mindegyiktől ki is kapott. Az amerikai bajnokságokban Grant győzte le. Wood talán előkelőbb helyet érdemelt volna. Niszen Amerika bajnokságában Grantot is, Budge-t is verte s Wimbledonban csak elkeseredett küzdelem után kapott ki Crawfordtól. Grant inkább csak az amerikaiaknak kijáró tiszteletből került a nyolcadik helyre. Menzel kilencedik anélkül, hogy rendkívüli teljesítményt mutatna fel. Palmieri mint Cramm egyszeri legyőzője került be tizediknek.

Az 1927-ben alapított Középeurópai Kupa 1935. évi második döntőjét vasárnap játszották le Prágában és mint ismeretes, a legnagyobb nemzetközi trofeát az idén a Sparta szerezte meg. Azt hisszük, nem érdektelen, ha leközzöljük a Mit-

ropa cup eddigi győzteseit a döntő eredményeinek a feltüntetésével:

- 1927: Sparta—Rapid 6:2, 1:2.
- 1928: Ferencváros—Rapid 7:1, 3:5.
- 1929: Upest—Slavia 5:1, 2:2.
- 1930: Rapid—Sparta 2:0, 2:3.
- 1931: Vienna—WAC 3:2, 2:1.
- 1932: Bologna (Juventus és Slavia törölve).
- 1933: Austria—Ambrosiana 1:2, 3:1.
- 1934: Bologna—Admira 2:3, 5:1.
- 1935: Sparta—Ferencváros 1:2, 3:0.

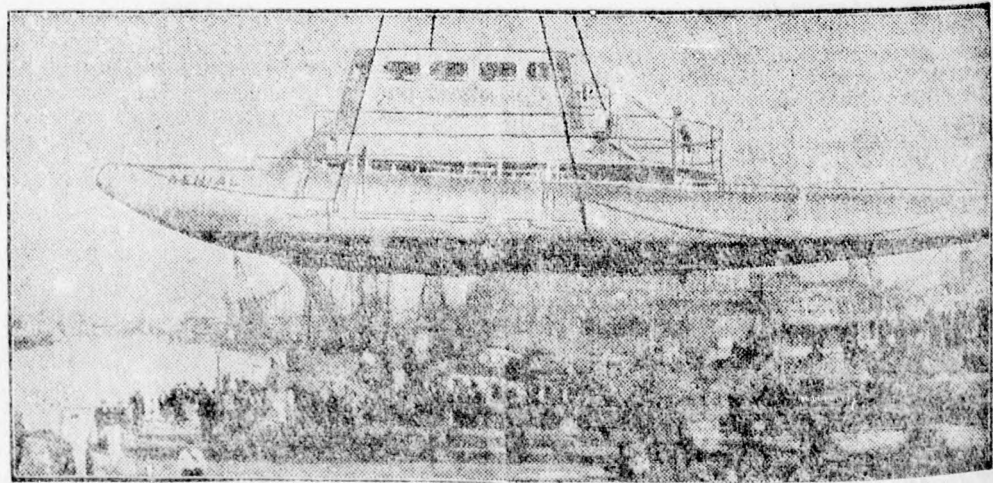
Ha összesítjük az eredményeket, úgy megállapítjuk, hogy a K. K.-ban eddig legjobban a Sparta szerepelt (kétszer első, egyszer második), utána a Bologna és a Rapid, majd a Ferencváros következik.

CAO (NAC)—Venus Oradeán. A Nemzeti Bajnokság A) csoport egyik legérdekesebb döntő mérkőzése kerül vasárnap délután lebonyolításra Oradeán a Károly-pályán, délután 5 órakor. A jelenleg listavezető Venus és a második helyezett CAO (NAC) csapnak össze. A zöld-fehérek erősen készültek a találkozóra és vasárnapra két új emberrel is erősítették meg csapatukat.

Ma este fél 9 órakor bonyolítják le Oradea tornászajnokságait. A Központi Kolping Sportegylet tornaszakosztálya szeptember 22-én, ma este fél 9 órakor tornaversenyt rendez a premontrai főgimnázium tornatermében. Az egyéni és összetett versenyen a város tornászajnokságai dőlnek el. Belépődíj csak 12 lei. Kényelmes ülőhelyekről gondoskodtak. A legszebb sport iránt érdeklődőket ezúton hívja meg a Kolping Sportegylet tornaszakosztálya.

Elvették Somogyi Klári utlevélét, mert részt vett a magyar tenniszajnokságon. Bucurestiből jelentik: Somogyi Klári, a kitűnő aradi tenniszajnoknő, mint ismeretes, résztvett a magyar nemzetközi tenniszajnokságokon, ahol szép sikerrel szerepelt. A magyar sportlapok tudósításai nyomán erről a fővárosi sportkörök is tudomást szereztek, de egyáltalán nem honorálták a kiváló hősvártókat „külön hátkóját” és büntetésül visszavonták utlevélét, azonkívül a tenniszszövetség fegyelmi eljárást indított ellene.

Portugáliába hívták meg a Sparta és a Ferencváros csapatát. Budapestről jelentik: A Ferencváros és ezzel egyidejűleg a Sparta csapata, tehát a Középeurópai Kupa két finalistája egymásra kapja a meghívásokat külföldről. A legérdekesebb a Portugáliából érkezett meghívás, amely egyszerű anyagi feltételek mellett, mindkét csapatnak szól. A portói sportkörök a Ferencvárosnak és a Spartának külön-külön turát biztosítanak Portugáliában, azzal a feltétellel, hogy a két csapat „exhibition” mérkőzést játszik a város által felajánlott értékes szőlegért. A tárgyalások a portóiakkal már megkezdődtek és miután a meghívottak másfelé még nem kötődtek le magukat téli turára, nem lehetetlen, hogy a Ferencvárosnak Portóban lesz alkalma revansot venni a prágai vereségért.

Száz lóerős új francia személyszállító hajó.

Le Havre kikötőjében bocsátották vízre a „Genia” nevű új 15 tonnás francia hajót, amelynek 75 utas részére szóló felszerelése van és 22 tengeri csomó a gyorsasága. Az új hajó Le Havre és Trouville között bonyolítja le a személyforgalmat, telen az „Azur” öbölben fog közödni.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű vevőközönséget, hogy

Aszódi Mihály

csokoládé, fűszer és csemege kereskedést tovább vezetem. — Minden igyekezetemmel oda fogok hatni, hogy a cég régi hírét fenn-tartsam s a mélyen tisztelt vevőközönség bizalmát kiérdemeljem.

Egyben kérem úgy a helyi, mint vidéki vevőközönséget, hogy vásárlásaival továbbra is megtisztelni sziveskedjék.

TELEFON 1034.

Teljes tisztelettel

Üzv. Aszódi Mihályné

Arcábrindások

Adás-vétel

Egy jó hangu zongora jutányos áron eladó. Értekezni: Oradea, Str. M. Pompiliu 3., utcai lakás.

Jókarban

levő cserépkályhát keresek. Oradea, Strada Scoalei No. 10.

Eladó

egy betanított farkaskutya, 1 gyermek ágy és törpe papagájok. Oradea, Str. Nicolae Jiga No. 52.

Eladó

Meteor kályha, Rednik. Bulevardul Ferdinand No. 36. Oradea.

Oktatás

Zenker Margit

szabászati és varró szakiskolájában újabb tanfolyam kezdődik október 1-én Oradea, Parc. Carmen Sylva 2.

Szülők figyelmébe!

Több éves pedagógiai gyakorlattal, a román nyelv tökéletes tudásával, gimnáziumban érettségizett tanító középiskolai magán- és nyilvános tanulókat felkészítő melletti lelkiismeretes előkészítést jutányosan vállalja. Ugyiszintén vállal bármilyen iródi alkalmazást, román levelezést is. Cím a kiadóban.

Láposy Zeneiskola

hegedű, zongora és zeneelméleti tanszakkal. Oradea, Str. Simeon Stefan No. 20

Lakás

Magánház

5 szoba parkettes, com-forttal, mellékhelyiségek, szuterin, istálló, vagy garázs, november 1-től kiadó. Str. Nic Jiga No. 45.

3 szoba,

előszoba, fűrdőszoba, modern lakás november 1-re kiadó. Oradea, Str. Aurel Vlaicu 31-a.

Kiadó

magános uriember részére különbejárta utcai parkettes butorított szoba azonnala. Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 34.

Kiadó

november 1-re modern 2 szobás lakás, új hában. Érdeklődni lehet: Papp, Oradea, Reg. Carol 19. szám.

Különféle

LEGTÖBBET fizet aranyért, ezüstért, briliánsért HERBST ékszeráruház, Regele Ferdinand No. 3.

Lakótársnőt

keres magános urind teljes ellátással. Cím: Oradea, Str. Vlahuta 72

Eladó

2 ágy, 3 láda, 1 sodrony betét. Strada No. 1.

Oltárképeket,

kétdalás lobogóképeket, stációképeket, vászonra festve, művészi kivitelemmel szállít templomokat, ujjas és aranyoz. Herling István ak. festő Sira, Jud. Arad.

új a te

En ta

A ge

Legutóbbi s...
lentették, hogy...
szombaton az ö...
utasította. Akkor...
tanácsi határozat...
tükrözle vissza...
godalmas érzése...
menthetetlenül z...
Azonban az...
tek a csillapító...
minisztertanács...
ez úgy Rómában...
kalmat, hogy a...
tudják belemagy...
A hivatalos

az olasz min...
ság javaslat...
ság munkalat...
de kénytelen...
javaslatok tel...
lanok, mert...
alapot olyan...
ország politik...
tette lenne...
ber 14-ikére u...
a további

Ebbe a közle...
rázták bele: 1. Az...
ság tárgyaló illet...
nettel méltányolj...
illetékességét elu...
tás van a határo...
arról, hogy a jav...
nem adnak kellő...
tember 24-ére k...
várja, hogy a tov...
legyenek.

Genfben az ö...
helyzetalakulást...
Rómából kapni...
solni maga veti...
szempontjait, vag...
kidolgozta? Eh...
tovább folytatja...
ges gyűlésre ül ö...
tó tárgyalási alap...
is abban a mond...
zet jellemzését: „...
zárták be.”

A további h...
fáviratokat kaptuk

Az e...
és a...
Genfben jelen...
bati elutasító hatá...
döbbenést kellett...
tertanácsi határozat